

ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

ประทีป ศรุตาศิเรเดช

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ นายประทีภย์ ศรุตาศีร์เดช ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

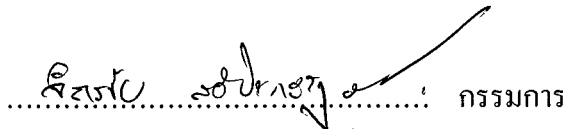
(ดร.ชิตพล ชัยมะดัน)

คณะกรรมการควบคุมมาตรฐานงานนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

..... กรรมการ

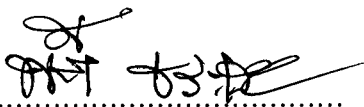
(ดร.จักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์)

..... กรรมการและเลขานุการ

(ดร.ชิตพล ชัยมะดัน)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชนี ธารเสนา)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่
อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.จิตพล ชัยมะดัน
อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอ
กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต และดร.จักรชัย
สื่อประเสริฐสิทธิ์ คณะกรรมการสอบควบคุมมาตรฐานงานนิพนธ์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ
ตรวจแก้ไขและวิจารณ์ งานนิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่
ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ
นอกจากนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์จากประชาชนในพื้นที่อำเภอตาพระยา ที่ให้ความร่วมมือ
เป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณครอบครัว รวมทั้งพี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้อกำลังใจ
และสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแก่เวทิตาแต่ บพการี
บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบ
ความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

ประทีภย์ ศรีตาธีรเดช

58930104: กลุ่มวิชา: การบริหารทั่วไป; รป.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: ความคิดเห็น/ บทบาทหน้าที่/ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน

นายประทีป ศรีดาธิรเดช: ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว (PUBLIC OPINIONS TOWARDS ROLES AND RESPONSIBILITIES OF VILLAGE HEADMEN IN AMPHOE TA PHRAYA, SA KAEO PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: ชิตพล ชัยมะดัน, ปร.ด. 104 หน้า, ปี พ.ศ. 2559

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว และ (2) ความคิดเห็นของประชาชนความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ตัวแทนครัวเรือนในพื้นที่ อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 389 คนโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, One-way ANOVA และเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก จำแนกตามรายด้าน พบว่า ด้านการปกครอง เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ ด้านรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า อายุ ระดับการศึกษาอาชีพและรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

58930104: MAJOR: GENERAL ADMINISTRATION; M.P.A.

(GENERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: OPINIONS/ ROLES AND RESPONSIBILITIES/ VILLAGE HEADMEN

PRATAK SARUTATHEERADECH: PUBLIC OPINIONS TOWARDS ROLES AND RESPONSIBILITIES OF VILLAGE HEADMEN IN AMPHOE TA PHRAYA, SA KAEO PROVINCE. ADVISOR: CHITHAPOL CHAIMADAN, Ph.D. 104 P. 2016.

The purpose of this study was twofold. First, it aimed at examining public opinions towards work roles and responsibilities among village headmen in Amphoe Ta Phraya, Sa Kaeo Province. Also, this study attempted to compare the level of opinions towards work roles and responsibilities among village headmen as classified by gender, age, educational level, occupation, and amount of income. The subjects participating in this study were 389 representatives of households living in Amphoe Ta Phraya, Sa Kaeo Province. The instrument used to collect the data was a questionnaire. The statistical tests used to analyze the collected data included percentage, means, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA. To test the differences between pairs, the test of Scheffe was administered.

The results of this study revealed that the subjects agreed with the work roles and responsibilities of village headmen in Amphoe Ta Phraya at a high level. Specifically, the aspect of roles and responsibilities in relating to administration was rated at the highest level, followed by the aspects relating to maintaining social orders in the communities, and conserving natural resources, respectively.

In addition, based on the comparisons of public opinions towards work roles and responsibilities among village headmen, it was found that there was no statistically significant difference among the subjects with different gender. Finally, statistically significant differences were found in the level of opinions towards work roles and responsibilities among the subjects with different age, educational level, occupation, and amount of monthly income at a significant level of .01.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	11
อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม)	17
สภาพพื้นที่อำเภอตาพระยา.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
เกณฑ์การแปลผล	55
4 ผลการศึกษา	56
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	56
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว	59
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำแนกตาม คุณลักษณะส่วนบุคคล	66
5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
สรุปผลการวิจัย	77
อภิปรายผล	79
ข้อเสนอแนะ	82
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	89
ภาคผนวก ก	90
ภาคผนวก ข	95
ภาคผนวก ค	100
ประวัติย่อของผู้วิจัย	104

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การแบ่งเขตการปกครอง ประจำปี พ.ศ. 2559	26
2	จำนวนประชากรแยกเพศ รายตำบลประจำปี พ.ศ. 2559	27
3	จำนวนกำนัน/ ผู้ใหญ่บ้านรายตำบล ประจำปี พ.ศ. 2559	27
4	อ่างเก็บน้ำ อำเภอตาพระยา	29
5	สรุปตัวแปรต้นที่สัมพันธ์กับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน	41
6	กรอบแนวคิดสำหรับสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคล.....	41
7	รายละเอียดการสรุปตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย	44
8	สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	52
9	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	56
10	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	57
11	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ระดับการศึกษาสูงสุด	57
12	จำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ	58
13	จำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	58
14	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชน ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการปกครอง.....	59
15	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชน ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร	60
16	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชน ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านงานทะเบียน.....	61
17	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชน ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพราษฎร.....	63
18	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชน ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	64
19	สรุปภาพรวมของความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน	66

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
20	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่ จำแนกตามเพศ..... 67
21	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามอายุ 67
22	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็น ต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามอายุ..... 68
23	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อบทบาท หน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามอายุ 69
24	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามระดับการศึกษา..... 69
25	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็น ต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนก ตามระดับการศึกษา..... 70
26	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อบทบาท หน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามระดับการศึกษา 71
27	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามอาชีพ..... 72
28	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็น ต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามอาชีพ 72
29	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อบทบาท หน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามอาชีพ 73
30	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตาม รายได้ต่อเดือน 74
31	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็น ต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามรายได้ต่อเดือน.. 74
32	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น ต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามรายได้ต่อเดือน.. 75

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
33	
สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน	76

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บทบาทสำคัญของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยคือการสร้างความรัก ความสามัคคีและสร้างความเป็นปึกแผ่นในการบริหารราชการแผ่นดินทั้งในส่วนกลางส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นและส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันเป็นพระมหากษัตริย์ เป็นประมุขบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้ประชาชนในตำบลที่หมู่บ้านมีความอยู่ดีกินดีและไม่เดือดร้อน เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ผู้ใหญ่มักเป็นผู้เป็นตัวแทนของกระทรวงมหาดไทย จึงเป็นผู้นำในระดับตำบล หมู่บ้านที่จะต้องมียุทธศาสตร์สำคัญในการประสานประชาชนในพื้นที่ให้เกิดความรักความสามัคคี สร้างความเป็นเอกภาพและส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในพื้นที่หมู่บ้านตำบล นำนโยบายของรัฐกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ รวมทั้งประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชนหรือภาคธุรกิจเอกชนร่วมกันพัฒนาเพื่อทำให้ประชาชนในตำบลหมู่บ้าน มีความสงบสุข อยู่ดีกินดีอย่างเป็นรูปธรรม (สุริยะ วิริยะสวัสดิ์, 2554)

อำเภอตาพระยา เป็นอำเภอกึ่งเมืองกึ่งชนบท มีทั้งชุมชนหนาแน่นและชุมชนชนบท อำเภอตาพระยาถือว่าเป็นอำเภอระดับกลาง ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 883 ตารางกิโลเมตร โดยมีระยะทาง ห่างจากจังหวัดสระแก้วประมาณ 100 กิโลเมตรมีประชากรทั้งสิ้น 511,860 คน ชาย 25,721 คน หญิง 25,465 คน มีครัวเรือนทั้งสิ้น 13,324 หลังคาเรือน (ที่ทำการปกครองอำเภอตาพระยา, 2558) ประชากรในเขตพื้นที่อำเภอตาพระยา ส่วนหนึ่งเป็นราษฎรที่มีอยู่เดิม และอีกส่วนหนึ่งย้ายถิ่นฐานมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมมีพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 233,326 ไร่ ประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรม 6,604 ครัวเรือน พืชเศรษฐกิจ มีทั้ง ข้าว มันสำปะหลัง ไม้ผล และพืชผัก อำเภอตาพระยาแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 ตำบล 64 หมู่บ้าน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย เทศบาลตำบล 1 แห่ง และองค์การบริหาร ส่วนตำบล 5 แห่ง มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านปกครองเต็มพื้นที่ (ที่ทำการปกครองอำเภอตาพระยา, 2558)

ด้วยอำเภอตาพระยาจังหวัดสระแก้ว เป็นอำเภอชายแดนติดกับอำเภอทมิฬอวก จังหวัดบันเตียเมียนเจย ประเทศกัมพูชา มีแนวเขตพรมแดนติดต่อกันเป็นระยะทางยาวประมาณ 45 กิโลเมตร โดยแนวพรมแดนระหว่างประเทศไทย-กัมพูชา ไม่มีแนวเขตแดนธรรมชาติ (ถ้าคลอง ภูเขา ฯลฯ) เป็นเส้นกั้นแต่เป็นพื้นที่ราบตลอดแนว จึงมักมีปัญหาอันส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ ของทั้งสองประเทศ ทั้งระดับประเทศ และระดับท้องถิ่นอยู่บ่อยครั้ง เช่น ปัญหาการโจรกรรม

รถยนต์ และจักรยานยนต์ข้ามแดน ปัญหาแรงงานเถื่อนผิดกฎหมาย ปัญหายาเสพติดปัญหาลักลอบขนสินค้าหนีภาษี และปัญหาโรคระบาดตามแนวชายแดน ที่เป็นปัญหาความเดือดร้อนของทั้งสองประเทศซึ่งมีความจำเป็นต้องร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังนั้น การศึกษาเรื่องบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอชายแดน อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากกำนันผู้ใหญ่บ้าน ถือเป็นบุคคลในพื้นที่ ที่มีความใกล้ชิดกับราษฎรในการปฏิบัติงานตามกฎหมายและแนวนโยบายของรัฐบาล (ที่ทำการปกครองอำเภอตาพระยา, 2558)

ดังนั้น กำนันผู้ใหญ่บ้านจึงถือได้ว่าเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งในการทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในพื้นที่รับผิดชอบของตน เนื่องด้วยกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นส่วนสำคัญของการปกครองส่วนภูมิภาค เพราะเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด หากในพื้นที่ใดกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่เข้มแข็งก็จะทำให้สังคมนั้นมีความวุ่นวายตามมาได้เช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ดี กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ปกครองและบริหารการปกครอง “ท้องที่” ซึ่งได้ถือกำเนิดและมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 และตราฉบับปัจจุบัน ยังคงกล่าวได้ว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นสถาบันที่มีทั้งบทบาทและอำนาจหน้าที่ในเขตการปกครองที่เรียกว่าตำบลและหมู่บ้าน โดยมีแนวคิดรวบยอดทางกฎหมายและการบริหารราชการเรียกรวมกันว่า “การปกครองท้องที่” ดังจะเห็นได้ว่าชื่อดังกล่าวเป็นชื่อของการจัดระบบปกครองและเป็นระบบการบริหารราชการลักษณะหนึ่งของไทย ทั้งนี้ มีพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 เป็นกฎหมายแม่แบบ ลักษณะของการปกครองท้องที่ดังกล่าว นับว่าเป็นโครงสร้างสำคัญของการบริหารดินแดนของไทย (Territory administration) โดยที่ในระยะต่อมาได้มีการสถาปนาโครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาคขึ้น ที่มีจังหวัดและอำเภอขึ้นเป็นโครงสร้างส่วนบนอีกชั้นหนึ่ง การที่การปกครองท้องที่มีลักษณะดังกล่าว ส่งผลให้กำนันผู้ใหญ่บ้านของไทยมีพัฒนาการต่อเนื่องและที่สำคัญคือ การมีสองสถานภาพควบคู่กัน ไป กล่าวคือ ในทางหนึ่ง กำนันผู้ใหญ่บ้านมีฐานะเป็นผู้แทนของรัฐ คือ ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่ปฏิบัติงานอยู่ในระดับล่างสุดของรัฐ และอยู่ใกล้ชิดสนิทกับประชาชนในท้องที่ต่าง ๆ มีหน้าที่สำคัญ คือ การช่วยเรื่องการประสานงานต่าง ๆ เช่น การประชุมประชาชนในเขตหมู่บ้าน และการแจ้งข่าวสารของทางราชการให้ประชาชนรับทราบ เป็นต้น ในขณะที่อีกด้านหนึ่ง กำนันผู้ใหญ่บ้าน ก็มีสถานะและมีบทบาทเป็นผู้แทนประชาชนเป็นผู้นำของชุมชน เนื่องจากไม่ได้มีสถานะเป็นข้าราชการของรัฐเต็มตัว อีกทั้งยังได้ทำงานให้แก่ทางราชการเต็มเวลา บทบาทและหน้าที่ดังกล่าวส่งผลให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ที่ต้องดูแลความสุข

ทุกข์ของประชาชนที่เรียกกันว่า “ลูกบ้าน” ในด้านต่าง ๆ เป็นอันมาก ทั้งที่เกี่ยวข้องกับ การระดม ทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นของตำบลหมู่บ้าน กิจกรรมทางด้าน วัฒนธรรม และทางด้านจิตใจของลูกบ้าน ฯลฯ เมื่อมาถึงปีปัจจุบัน ปรากฏว่าประเทศไทย ได้มีการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปโดยรวดเร็ว คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ แต่การปกครองท้องที่ระดับตำบลหมู่บ้าน ยังไม่มีการปรับปรุงให้เหมาะสมทำให้การปฏิบัติงาน ของกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับอำนาจหน้าที่ซึ่งมีความซ้ำซ้อนกับ การกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 อีกครั้งเป็นครั้งที่ 11 เพื่อปรับปรุงการเข้าสู่ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งการพ้นจากตำแหน่ง บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน และให้มีคณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นอีกองค์กรหนึ่งมาช่วยงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน สอดคล้องกับการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดิน และอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นซึ่งผู้ศึกษารับราชการและปฏิบัติงานซึ่งเกี่ยวข้องกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยตรงจึงสนใจ ที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้

สมมติฐานการวิจัย

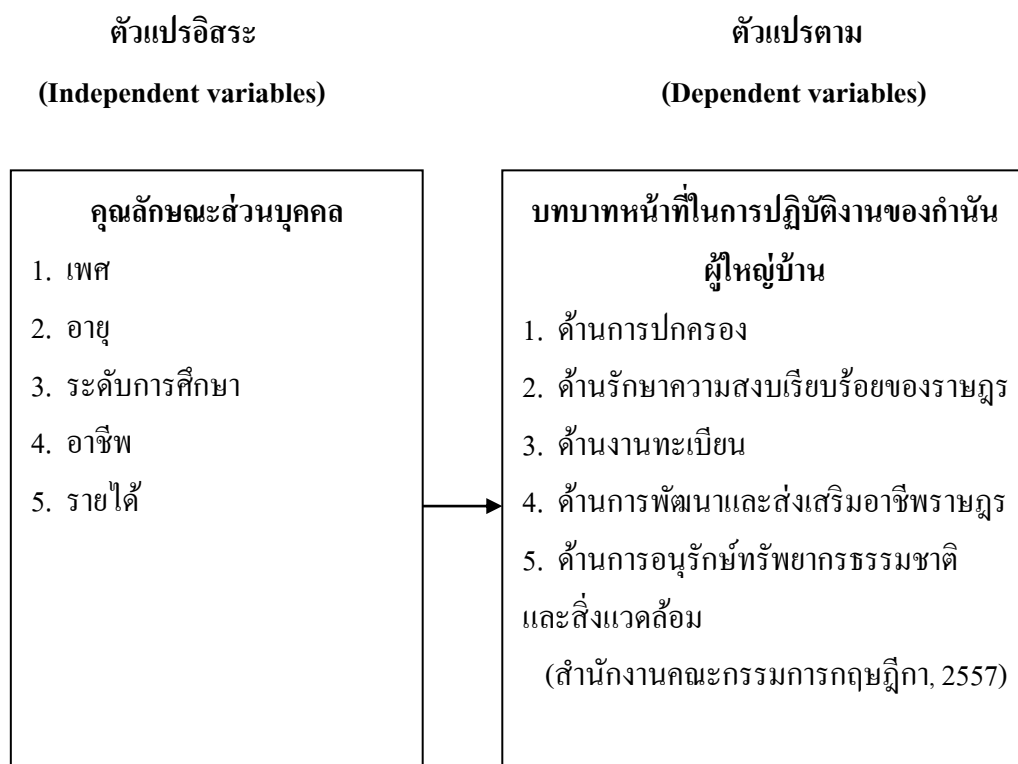
1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่แตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของ
กำนันผู้ใหญ่บ้านไม่แตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของ
กำนันผู้ใหญ่บ้านไม่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 (สำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกา, 2557) ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว
2. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้
3. นำผลของการศึกษาวิจัยเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา: การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร ด้านงานทะเบียน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพราษฎร ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตด้านพื้นที่: การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือตัวแทนครัวเรือนในพื้นที่อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 13,324 คน (สำนักทะเบียนอำเภอดาพระยา, 2559) (ณ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559)

ขอบเขตด้านระยะเวลา: ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัย และเก็บข้อมูลในช่วง เดือนมกราคม พ.ศ. 2559 ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2559 รวมเป็นระยะเวลา 7 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง กิจกรรมทางจิตใจหรือทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึก เฉพาะคน ความคิดยังอาจหมายถึง กระบวนการคิดหรือลำดับแง่คิด ในทำนองเดียวกัน

บทบาทหน้าที่ หมายถึง พฤติกรรมหรือตำแหน่งต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากหรือทางครอบครัว อาทิ เช่น บทบาทของการเป็นผู้นำในครอบครัวโดยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ชายเสมอไปที่จะเป็นผู้นำในครอบครัว แต่ด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน ทำให้ผู้หญิงในปัจจุบัน

ก็สามารถที่จะแสดงบทบาทของความเป็นผู้นำได้เช่นเดียวกัน เป็นต้น บทบาทจึงเป็นตัวกำหนดสถานภาพหรืออำนาจหน้าที่ที่ได้รับ โดยอาจจะมีการกำหนดตายตัวหรือไม่ตายตัวว่าบุคคล ๆ นั้นจะต้องมีบทบาทหน้าที่อย่างไร โดยคนทุกคนย่อมมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันออกไปตามบริบทของสังคม เช่น ผู้หญิงในที่ทำงานอาจจะมีบทบาทของการเป็นหัวหน้าหน่วยงาน แต่เมื่อกลับบ้านก็อาจจะมีความหมายของการเป็นแม่บ้านที่ต้องคอยดูแลครอบครัว เป็นต้น

การปฏิบัติงาน หมายถึง ภารกิจหน้าที่ที่ถูกกำหนดขึ้นมาควบคุมกับตำแหน่งทางสังคมในสถาบัน ซึ่งบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำรงตำแหน่งใดก็ตามต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามภารกิจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้เฉพาะตำแหน่งนั้น และบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ต้องนำความรู้ความสามารถทักษะประสบการณ์หรือมโนทัศน์ของตนเองที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมอย่างมีศาสตร์และศิลป์ในบทบาทหน้าที่ดังกล่าว

กำนัน หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ปกครองราษฎรในตำบลนั้น โดยมาจากการการเลือกตั้งกันเองของผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นขึ้นเป็นกำนัน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกกำนัน พ.ศ. 2551

ผู้ใหญ่บ้าน หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ปกครองราษฎรในเขตหมู่บ้าน โดยมีที่มาจากการเลือกของราษฎรในหมู่บ้านนั้น

การปกครอง หมายถึง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อันจะประกอบไปด้วยภารกิจหลายด้าน อาทิ การประชุมชี้แจงข้อราชการให้ชาวบ้านทราบอย่างสม่ำเสมอการบำรุงรักษาสาธารณสุขสมบัติของหมู่บ้าน/ ชุมชนการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้กับราษฎรในหมู่บ้านสนับสนุนการเลือกตั้งทุกระดับในพื้นที่ การส่งเสริมให้ความรู้แก่ราษฎรเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นต้น

การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน หมายถึง การสอดส่องดูแลจัดเวรยามรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน/ ชุมชนการสอดส่องดูแลไม่ให้ราษฎรในพื้นที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในงานประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน/ หมู่บ้านการแจ้งเตือนภัยหรือให้ความช่วยเหลือราษฎรยามเกิดภัยพิบัติ เช่น อัคคีภัย อุทกภัย ฯลฯ และการส่วนร่วมในการจับกุมปราบปราม ผู้กระทำความผิดกฎหมายในชุมชน/ หมู่บ้าน

การทะเบียน หมายถึง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการจัดทำสำรวจบัญชีสำมะโนครัวให้เป็นปัจจุบันเสมอการทำหน้าที่นายทะเบียนให้แก่ราษฎรในการแจ้งเกิด แจ้งตาย และย้ายที่อยู่การสำรวจปรับปรุงจัดทำบัญชีสัตว์พาหนะที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณสมำเสมอการให้ความช่วยเหลือ แนะนำให้ความรู้แก่ราษฎรในด้านการเพิ่มชื้อบุคคล

ตามกฎหมายสัญชาติ เป็นต้น

การพัฒนาและการส่งเสริมอาชีพ หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพการให้ความรู้แก่ราษฎรในด้านการพัฒนาอาชีพอย่างสม่ำเสมอการสนับสนุนส่งเสริมให้ราษฎรประกอบอาชีพตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชน/ หมู่บ้าน เสนอปัญหาความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน/ หมู่บ้านเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพการสนับสนุน ส่งเสริมสินค้าตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ชาวบ้าน เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในเขตพื้นที่การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนร่วมกันปลูกต้นไม้ และรักษาป่าต้นน้ำการให้ความรู้แก่ราษฎรเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนลดการใช้สารเคมีในการทำการเกษตร เพื่อรักษาแร่ธาตุในดิน การรณรงค์ให้แก่ราษฎรในชุมชนไม่เผาขยะหรือเผาป่า เพื่อป้องกันปัญหาหมอกพิษทางอากาศ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
ในการทำงานพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว” ผู้วิจัยได้กำหนดแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความความคิดเห็น
 - 1.1 ความหมายของความคิดเห็น
 - 1.2 ประเภทของความคิดเห็น
 - 1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น
 - 1.4 การวัดระดับความคิดเห็น
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
 - 2.1 ความหมายของบทบาท
 - 2.2 ประเภทของบทบาท
 - 2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
3. อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
พุทธศักราช 2457 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม)
4. สภาพพื้นที่อำเภอตาพระยา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับความความคิดเห็น

1. ความหมายของความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็นได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า
ความคิดเห็นไว้ ดังนี้

สงวน คำรศ (2551) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกโดยคำพูดหรือเขียนเกี่ยวกับ
ทัศนคติหรือความเชื่อหรือค่านิยมของบุคคล ความคิดเห็นไม่เหมือนกับทัศนคติตรงที่ไม่จำเป็นต้อง
ต้องแสดงความรู้ อารมณ์หรือการแสดงพฤติกรรมที่จะตอบสนองต่อสิ่งหนึ่ง เป็นคำพูดพร้อม
เหตุผลที่บุคคลคิดขึ้นมา และถ้ามีคนไม่เห็นด้วยอาจเปลี่ยนคำพูดดังกล่าวได้ ดังนั้น บุคคล
ที่มีทัศนคติหรือความเชื่อหรือค่านิยมอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ถ้าไม่แสดงความคิดเห็นออกมา

ก็จะไม่มีบุคคลใดทราบเลยว่าบุคคลนั้นมีทัศนคติความเชื่อหรือค่านิยมเช่นใด

ประกายเพชร ไกรฤกษ์ (2550) สรุปความหมายของความคิดเห็นว่า เป็นสภาพความรู้สึกที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในเวลาใด เวลาหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความรู้ การรับรู้ ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับมา โดยบุคคลนั้นอาจจะแสดงออกมาทางใดทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการพูด ลักษณะท่าทาง หรือไม่แสดงออกเลยก็ได้

จำรอง เงินดี (2534) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติความคิดเห็นนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงออกของทัศนคติก็ได้สังเกตและวัดได้จากคนแต่มีส่วนที่แตกต่างไปจากทัศนคตินั้น เจ้าตัวอาจจะตระหนักหรือไม่ตระหนักก็ได้

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2534) ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางวาจาของเจตคติ การที่บุคคลกล่าวว่าเขามีความเชื่อหรือความรู้สึกอย่างไรเป็นการแสดงความคิดเห็นของบุคคล ดังนั้นการวัดความคิดเห็นของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

เพทาย สิริมุสิกะ (2547) ความหมายของความคิดเห็นกล่าวคือความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกทัศนคติความเชื่อและค่านิยมของแต่ละบุคคลที่มีต่อบุคคลสิ่งของ เรื่องราวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ประสบในสังคมโดยมีพื้นฐานมาจากภูมิหลังทางสังคมความรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของบุคคลนั้น ๆ โดยไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว

ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของความคิดเห็นได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกของบุคคล กลุ่มบุคคล ถึงความเชื่อ ความคิด ทัศนคติ ความรู้สึกต่อเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่ง ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวอาจจะถูกต้องหรือไม่ถูกต้องหรืออาจจะมีเหตุผลรองรับ หรืออาจจะไม่มีเหตุผลก็ได้ โดยอาจจะแสดงออกมาทางคำพูด ท่าทาง ลักษณะของการกระทำเชิงสัญลักษณ์ หรือผ่านการเขียนหรือ พิมพ์ก็ได้

2. ประเภทของความคิดเห็น

ชัตติยา ภัทรพรพันธ์ (2551) ได้จำแนกความคิดเห็นเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด-เชิงลบสุด (Extreme opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลงทิศ ทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจ ความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงยาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive content) การมีความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น

ภทรลิตา บัวระภา (2550) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่เหมือนกันหรือแตกต่างกัน ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย เพศ อวัยวะ ความครบครันสมบูรณ์ของอวัยวะต่าง ๆ คุณภาพของสมอง

1.2 ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและการศึกษาทำให้บุคคลที่มีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้นและคนที่มีความรู้มากมักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

1.3 ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่าง ๆ ซึ่งอาจจะได้จากการเรียนรู้จากกลุ่มบุคคลในสังคมหรือจากการอบรมสั่งสอนในครอบครัว

1.4 ประสบการณ์เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบต่องาน ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นของบุคคล เป็นการได้รับข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล

2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล เพราะเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด ก็ต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ของกลุ่มหรือสังคม ซึ่งทำให้นุคคลนั้นมีความเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่อยู่

2.3 ข้อเท็จจริงในเรื่องต่าง ๆ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับ ทั้งนี้เพราะข้อเท็จจริงที่แต่ละบุคคลได้รับแตกต่างกัน ก็จะมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

4. การวัดระดับความคิดเห็น

ดวงเพ็ญ ทุกหิต (2550) ได้เขียนเอกสารการเรียนการสอนของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการวัดว่ามาตรวัดเจตคติหรือความคิดเห็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีคิดแบบสเกล วัดความต่างทางศัพท์ (S-D Scale = Semantic differential scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคุณสมบัติที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี-เลว ขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น

2. วิธีลิคิ์ทสเกล (Likert scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติ หรือความคิดเห็นที่นิยมกันมากที่สุด เพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบเวลา ผู้ตอบแบบสามารถแสดงทัศนคติในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ โดยยึดอันดับความชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนน 5 4 3 2 1 หรือ +1 +10 -1 -2 ตามลำดับ

3. วิธีกัทแมนสเกล (Guttman scale) เป็นวิธีสร้างมาตรทัศนคติ หรือความคิดเห็นในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับทัศนคติสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้อย่างต่ำสุดหรือสูงสุด และแสดงถึงการสะสมของข้อความความคิดเห็น

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

1. ความหมายบทบาท

ความหมายของบทบาทได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่าบทบาทไว้ดังนี้

สุรตยา โสมวงศ์ (2553, หน้า 26) กล่าวว่า พฤติกรรมของคนที่เกิดขึ้นโดยตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบโดยจะตั้งใจหรือถูกบังคับ แต่เป็นพฤติกรรมแอบแฝง เช่น พ่อแม่รักลูกแต่ตีลูก พฤติกรรมของคนแต่ละคนจะแสดงบทบาทได้หลายอย่าง ในเวลาเดียวกันเราไม่สามารถแสดงได้หลายบทบาทได้ คนที่อยู่ในแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกัน ตามปกติเมื่อบุคคลมีสถานภาพใด ย่อมแสดงบทบาทให้สอดคล้องกับที่สังคมคาดหวัง สถานภาพเป็นโครงสร้างของสังคม ส่วนบทบาทเป็นพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้น บุคคลควรเข้าใจในบทบาทของตนเป็นอย่างดี โดยบทบาทที่เป็นภาระหน้าที่หรือรูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลต้องกระทำเมื่อดำรงสถานภาพใด สถานภาพหนึ่ง ซึ่งการกระทำหรือรูปแบบพฤติกรรมดังกล่าว เป็นผลมาจากความคาดหวังของบุคคลอื่น ๆ ในสังคม รวมทั้งความคิดเห็นของผู้ดำรงตำแหน่ง หรือการปฏิบัติตามหน้าที่ และสิทธิของตนตามสภาพในสังคม เช่น นายทงมีสถานภาพทางสังคมเป็นครู นายทงย่อมมีบทบาทในการอบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่นักเรียน นายแดงมีสถานภาพทางสังคมเป็นผู้นำบ้าน นายแดงย่อมมีบทบาทในการดูแลทุกข์สุขชาวบ้าน ให้ความช่วยเหลือชาวบ้านตามสมควร เป็นต้น

เกษรศิริ เสมือนโพธิ์ (2552, หน้า 11) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง แบบแผนของพฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ของบุคคลที่สังคมคาดหวังหรือกำหนดไว้ให้ทำ โดยมีความเกี่ยวเนื่องกับอำนาจหน้าที่และสิทธิ ซึ่งขึ้นอยู่กับฐานะและตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมของบุคคลนั้น และเกี่ยวกับปทัสถาน ขนบธรรมเนียมของประเพณีต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ยึดเป็นแนวทางปฏิบัติ

สุวรรณ มาลี (2551, หน้า 53) กล่าวว่า บทบาทหมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่กำหนดขึ้น เพื่อให้บุคคลได้ปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพหรือตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่ในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในสังคม ซึ่งการแสดงบทบาทนั้นเป็นผลมาจากกระบวนการทางสังคมระหว่างบุคคลนั้นกับบุคคลอื่นในสังคม โดยบุคคลจะแสดงบทบาทตามความคาดหวังและการรับรู้ของตน หรือตามความคาดหวังของสังคม

สมโชค สิทธิภานุวงศ์ (2550, หน้า 9) กล่าวว่า สถานภาพและบทบาท (Status and role) ว่าการที่เรากำหนดเรียกบุคคลหนึ่งว่าเป็นข้าราชการหรือตำแหน่งใด ๆ นั้น เป็นการเรียกตามสถานภาพของผู้นั้น สถานภาพจะเป็นตำแหน่งจากการเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นสิทธิและหน้าที่ทั้งหมดที่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นและสังคมส่วนรวมสถานภาพจะกำหนดว่าบุคคลนั้นมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไร มีหน้าที่รับผิดชอบอย่างไรในสังคม สถานภาพเป็นสิ่งเฉพาะบุคคล ทำให้บุคคลผู้นั้นแตกต่างจากบุคคลอื่นและมีอะไรเป็นเครื่องหมายของตนเอง

ฉลวย พ่วงพลับ (2548, หน้า 10) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง การปฏิบัติตามหน้าที่หรือการแสดงออกหรือการแสดงพฤติกรรมของคน ตามความคิดของตนเองและตามที่ผู้อื่นคาดหวังให้เหมาะสมกับตำแหน่ง ทางสังคมอันเกิดจากการเรียนรู้และเกิดจากกระบวนการจัดระเบียบทางสังคม และสถานการณ์ทางสังคม

ณัฐวุฒิ อุณนอก (2555, หน้า 7) กล่าวว่า บทบาทเป็นแบบแผนพฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ของบุคคลที่สังคมคาดหวังหรือกำหนดให้กระทำ โดยจะมีความเกี่ยวเนื่องกับอำนาจหน้าที่และสิทธิ ซึ่งขึ้นอยู่กับฐานะหรือตำแหน่งทางสังคมของบุคคลนั้น ๆ ที่จะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลนั้น ๆ ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ หากบุคคลที่สังคมคาดหวังนั้นไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ดำรงตำแหน่ง ก็จะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม

ยุทธกร ศิริสานต์ (2555, หน้า 53) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล ซึ่งอยู่ในฐานะหรือตำแหน่ง หรือมีสถานภาพอย่างอย่างหนึ่ง ซึ่งสังคมได้กำหนดให้มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ บทบาทและสถานภาพเป็นสิ่งที่ควบคู่กัน นั่นคือสถานภาพจะเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลนั้น มีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไร ส่วนบทบาทเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ที่สังคมได้กำหนดไว้ ในแต่ละสถานภาพ การแสดงบทบาทจะสอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคม ในสถานภาพหนึ่ง ๆ บุคคลอาจจะต้องแสดงบทบาทมากมาย

ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของบทบาทได้ว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมหรือตำแหน่งต่าง ๆ ที่ได้รับมอบทางสังคมหรือทางครอบครัว อาทิ เช่น บทบาทของการเป็นผู้นำในครอบครัว โดยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ชายเสมอไปที่จะเป็นผู้นำในครอบครัว แต่ด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน ทำให้ผู้หญิงในปัจจุบันก็สามารถที่จะแสดงบทบาทของความเป็นผู้นำได้เช่นเดียวกัน

เป็นต้น บทบาทจึงเป็นตัวกำหนดสถานภาพหรืออำนาจหน้าที่ที่ได้รับ โดยอาจจะมีการกำหนดตายตัวหรือไม่ตายตัวว่าบุคคล ๆ นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์อย่างไร โดยคนทุกคนย่อมมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไปตามบริบทของสังคม เช่น ผู้หญิงในที่ทำงานอาจจะมีบทบาทของการเป็นหัวหน้าหน่วยงาน แต่เมื่อกลับบ้านก็อาจจะมีบทบาทของการเป็นแม่บ้านที่ต้องคอยดูแลครอบครัว เป็นต้น

2. ประเภทของบทบาท

วรจิตร หนองแก (2541, หน้า 22) ได้จัดแบ่งประเภทของบทบาทตามการแสดงออกไว้

2 ประเภท คือ

1. บทบาทตามความคาดหวัง (Expectation) เป็นการแสดงออกตามความคาดหวังของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางสังคมนั้น ๆ ว่าควรที่จะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับตำแหน่งนั้น ๆ อย่างไร

2. การแสดงบทบาท (Enactment) เป็นการแสดงบทบาทของบุคคล ให้สอดคล้องกับบทบาทที่ได้ถูกกำหนดไว้

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2543, หน้า 13) ได้แยกประเภทของบทบาทออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. บทบาทตามใบสั่ง (Prescribed roles) บทบาทประเภทนี้ เพ่งเล็งถึงการปฏิบัติตามความคาดหวังของแต่ละสถานภาพ ตัวตน และทักษะในการแสดงบทบาทมีหน้าที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของสถานภาพนั้น ๆ การวิเคราะห์บทบาทประเภทนี้นั้นตรงระดับการยอมรับปฏิบัติตามความคาดหวังของตำแหน่งที่บุคคลเข้าครอบครอง

2. บทบาทตามใจ (Subjective roles) บทบาทประเภทที่สองเพ่งไปบ่งชี้ที่ว่าความคาดหวังต่าง ๆ จะต้องผ่านอัตรา หรือตัวตนเสียก่อนแล้วจึงมีการปฏิบัติขณะที่ผ่านตัวตนเอง ตัวตนก็จะกลั่นกรองพิจารณาเลือกสรรลดทอนพลิกแพลงความคาดหวังนั้น ๆ ให้เหมาะกับตน จุดสนใจของการวิเคราะห์จึงอยู่ที่แบบหรือสไตล์ของแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร

3. บทบาทจริง (Enacted roles) บทบาทประเภทนี้ คือพฤติกรรมจริงของปัจเจกชนหลังผ่านขั้นตอน 2 ขั้นตอน ข้างต้นมาแล้ว หากจะดูพฤติกรรมเปิดเผย ก็จะดูด้วยความซับซ้อนหรือโครงข่ายเชื่อมโยงของพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้เห็น ถ้าเพ่งไปที่บทบาทเปิดเผยจุดการวิเคราะห์ก็จะพุ่งในตัวความคาดหวังหรือการตีความคาดหวังตามสถานภาพนั้น

สุนทร บุญสถิต (2543, หน้า 38) ได้แบ่งบทบาทออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. บทบาทตามความคาดหวัง (Expected role) ได้แก่ บทบาทที่บุคคลต้องแสดงออกตามความคาดหวังของผู้อื่นหรือสังคม

2. บทบาทตามลักษณะการรับรู้ (Perceived role) ได้แก่ บทบาทที่เจ้าของ สถานภาพรับรู้
เองว่าตนควรมีบทบาทอย่างไร

3. บทบาทที่แสดงจริง (Actual role) ได้แก่ บทบาทเจ้าของสถานภาพแสดงจริงซึ่งอาจ
เป็นไปตามที่สังคมคาดหวังหรือตนเองคาดหวังหรือไม่ก็ได้

สุนารี เนาว์สุข (2543, หน้า 38) แบ่งประเภทของบทบาทตามคุณลักษณะออกเป็น
3 ประเภท คือ

1. บทบาทในอุดมคติหรือสิ่งที่สังคมกำหนด (The prescribed role) เป็นบทบาทที่มี
การกำหนดสิทธิและหน้าที่ตามตำแหน่งทางสังคมกำหนดไว้

2. บทบาทที่ควรกระทำ (The perceived role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่า
ควรกระทำตามตำแหน่งที่ได้รับซึ่งอาจไม่เหมือนกับบทบาทในอุดมคติหรืออาจแตกต่างกัน
ในแต่ละบุคคล

3. บทบาทที่กระทำจริง (The performance role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำไปจริง
ขึ้นอยู่กับความเชื่อความคาดหวังและการรับรู้ของแต่ละบุคคลตลอดจนความกดดันและ โอกาส
ในแต่ละสังคมในระยะเวลาหนึ่งรวมถึงบุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลด้วย

ปรีชา สุวังบุตร (2547, หน้า 22) กล่าวว่า ประเภทของบทบาทแบ่งประเภท
ตามการบริหารเชิงจิตวิทยาออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. บทบาทจริง (Actual role or role behavior) บทบาทจริงหรือพฤติกรรม แท้จริง
ของบุคคลซึ่งถูกควบคุมโดย อารมณ์ ทัศนคติ พฤติกรรมส่วนตัว ปัญหาในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่
คือ การไม่ปฏิบัติตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบที่องค์กรกำหนดไว้

2. บทบาทที่องค์กรกำหนด (Role prescription) คือ ขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ
ซึ่งองค์กรหรือหน่วยงานกำหนดให้ปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ คือ การไม่ปฏิบัติ
ตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบที่องค์กรกำหนดไว้

3. บทบาทคาดหวัง (Role expectation) แบ่งเป็นความคาดหวังที่บุคคลอื่น มีต่อตนเอง
และความคาดหวังของตนเองปัญหาจะเกิดเมื่อคนไม่สามารถปฏิบัติตามความคาดหวังนั้น ได้

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับบทบาท

ธนารัตน์ เทพโยธิน (2544, หน้า 10) ได้รวบรวมทฤษฎีบทบาทและได้อธิบายโดยสรุปไว้
ดังนี้

1. ทฤษฎีของลินตัน (Linton) ลินตัน กล่าวว่า สถานภาพหรือตำแหน่งเป็นตัวกำหนด
บทบาทให้แก่บุคคลสถานภาพเป็นนามธรรม หมายถึง ฐานะหรือตำแหน่ง ดังนั้น เมื่อกำหนด
ตำแหน่งใดขึ้นก็จำเป็นต้องมีบทบาทหรือภาระหน้าที่กำกับตำแหน่งนั้น ไว้เสมอ

2. ทฤษฎีของสกอต (Scott) สกอต กล่าวถึง บทบาทไว้ 5 ประการ ดังนี้

2.1 บทบาทเป็นความคาดหวังที่เกิดขึ้นในตำแหน่งต่าง ๆ มิได้เกี่ยวข้องกับหรือมุ่งไปที่ตัวบุคคล

2.2 บทบาทมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการทำงานบทบาทในองค์กร เป็นพฤติกรรมที่ถูกคาดหวังให้ปฏิบัติงานหนึ่ง ๆ

2.3 บทบาทนั้นยากที่จะกำหนดชี้เฉพาะลงไปได้อย่างชัดเจน

2.4 บทบาทจะทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

2.5 บทบาทกับงานไม่ใช่เป็นสิ่งเดียวกันในงานหนึ่ง ๆ บุคคลอาจมีหลายบทบาทได้

ระเบียบ คำเขียน (2546, หน้า 11) ให้แนวคิดทฤษฎีของบทบาทไว้ว่าบทบาทตามตำแหน่งหนึ่งนั้นได้ถูกคาดหวังจากสังคมนอกด้าน เช่น จากผู้ที่อยู่ในตำแหน่งอื่น ๆ รอบตัวเรา รวมทั้งตัวของเราเองด้วยถ้าความคาดหวังของทุกฝ่ายไม่ตรงกันผู้ดำรงบทบาทไม่สามารถปรับให้มีความพอดีจะเกิดปัญหาความขัดแย้งในบทบาทหรือความล้มเหลว ในงาน และการแสดงบทบาทของบุคคลในตำแหน่งที่ตนต้องแสดงหรือต้องปฏิบัติประสบการณ์ของผู้ที่จะต้องแสดงบทบาท และบุคลิกภาพของผู้ที่จะต้องแสดงบทบาทด้วย

นิตย ประจงแต่ง (2548, หน้า 23) ได้รวบรวมทฤษฎีบทบาทและได้อธิบายโดยสรุปในแต่ละทฤษฎีไว้ ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีของลินตัน (Linton) ลินตัน ให้แนวคิดเกี่ยวกับสถานภาพหรือฐานะ (Status) และบทบาท (Role) ไว้ว่า สถานภาพเป็นนามธรรมหรือตำแหน่งซึ่งฐานะจะเป็นตัวกำหนดบทบาทของตำแหน่งนั้นว่ามีภารกิจและหน้าที่อย่างไรดังนั้นเมื่อมีตำแหน่งสิ่งทีตามมาก็ือ บทบาทของตำแหน่งซึ่งทุกตำแหน่งต้องมีบทบาทกำกับ

2. ทฤษฎีของเพียร์สัน (Pearson) เพียร์สัน กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคม ทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทพิเศษของแต่ละบุคคลซึ่งคนในสังคมมีความจำเป็นที่ต้องติดต่อสัมพันธ์กันต้องมีความสนใจกันเป็นพิเศษและให้ความเห็นว่าสภาพสังคมในโรงเรียนจะประกอบด้วยครูใหญ่ครู นักเรียน ซึ่งต้องติดต่อสัมพันธ์กัน และมีความสนใจกันเป็นพิเศษ

3. ทฤษฎีของฮอร์แมนส์ (Homan) ฮอร์แมนส์ กล่าวว่า ตำแหน่งเป็นสาระของพฤติกรรมสัมพันธ์บุคคลจะปฏิบัติอย่างไรก็ต่อเมื่อเห็นว่าเป็นประโยชน์แก่ตนเองและคิดเสมอว่าตำแหน่งเป็นเพียงปัจจัยที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเท่านั้นดังนั้นบุคคลจะเปลี่ยนบทบาทไปตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสังคม

พระมหาพนมนคร มีราคา (2549, หน้า 27-28) ได้รวบรวมทฤษฎีบทบาทและได้อธิบายโดยสรุปไว้ ดังนี้

1. แนวคิดของ เดโซ สวานานนท์ (2518, หน้า 104) เดโซ สวานานนท์ ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทซึ่งสรุปได้ว่า บทบาทจะต้องประกอบด้วยลักษณะ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

- 1.1 รู้สภาพของตนในสังคม
- 1.2 คำนึงถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น
- 1.3 คำนึงถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น
- 1.4 ประเมินผลการแสดงบทบาทของตนเอง

2. ทฤษฎีของ Cohen (1987, p. 22) โกลเฮน ได้กล่าวสรุปทฤษฎีบทบาทไว้ว่าการที่สังคมกำหนดเฉพาะเจาะจงให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่งนั้นเรียกว่า บทบาทที่ถูกกำหนดถึงแม้ว่าบุคคลบางคนมิได้ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้ส่วนบทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง การที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกจริงตามตำแหน่งของเขาความไม่ตรงกันของบทบาทที่ถูกกำหนดกับบทบาทที่ถูกปฏิบัติจริงนั้นอาจมีสาเหตุมาจากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้

- 2.1 บุคคลขาดความเข้าใจในบทบาทที่สังคมต้องการ
- 2.2 ความไม่เห็นด้วยหรือไม่ลงรอยกับบทบาทที่ถูกกำหนด
- 2.3 บุคคลไม่มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทนั้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทฤษฎีของ Mead (1989, p. 40) มีด ได้กล่าวถึงทฤษฎีบทบาทไว้ว่า บทบาทเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติจริง หรือบทบาทที่เป็นจริง ซึ่งจะต้องประกอบด้วยสิ่งดังต่อไปนี้

- 3.1 การรู้จักตนเองตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- 3.2 พฤติกรรมตามสถานการณ์ที่กำหนดให้จะต้องมีความเหมาะสมกับการส่งเสริม

ฐานะของตนเอง

3.3 ภูมิหลังของการกระทำที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นนั้น การเป็นแบบอย่างเพื่อให้การกระทำบางอย่างเป็นไปตามแนวทางที่ต้องการ

3.4 การประเมินผลการกระทำตามบทบาทสามารถดำเนินการด้วยตนเองหรือโดยคนอื่น

ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของทฤษฎีบทบาทได้ว่า บทบาท หมายถึง สถานภาพหรือตำแหน่งเป็นตัวกำหนดบทบาทให้แก่บุคคล การที่สังคมกำหนดเฉพาะเจาะจงให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่งนั้นจะนั้น บทบาทมักจะมาพร้อมกับหน้าที่เสมอ

อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

หน้าที่ของกำนัน

หน้าที่ของกำนันที่ปรากฏตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน) ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2552 ได้แก่

มาตรา 34 บรรดาการจะตรวจตรารักษาความปกติเรียบร้อยในตำบลคือการที่จะว่ากล่าวราษฎรในตำบลนั้นให้ประพฤติตามพระราชกำหนดกฎหมายก็ดีหรือการที่ป้องกันภัยอันตรายและรักษาความสุขสำราญของราษฎรในตำบลนั้นก็ดี หรือการที่จะรับกิจสุขทุกข์ของราษฎรในตำบลนั้นขึ้นร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการเมืองกรมการอำเภอและที่จะรับข้อราชการมาประกาศแก่ราษฎรในตำบลนั้นก็ดี หรือการที่จะจัดการตามพระราชกำหนดกฎหมาย เช่น การตรวจและนำเก็บภาษีอากรในตำบลนั้น ก็ดีการทั้งนี้จะอยู่ในหน้าที่ของกำนันผู้เป็นนายตำบล ผู้ใหญ่บ้าน ทั้งปวงในตำบลนั้นและแพทย์ประจำตำบลจะต้องช่วยกันเอาเป็นธุระจัดการให้เรียบร้อยได้ตามสมควรแก่หน้าที่

มาตรา 34 ทวิ นอกจากอำนาจหน้าที่ ที่กล่าวโดยเฉพาะนี้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกำนันให้กำนันมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้านด้วย (ความในมาตรา 34 ทวิ มีบัญญัติเพิ่มโดยมาตรา 12 แห่ง พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2486)

มาตรา 35 กำนันมีหน้าที่และอำนาจในการที่เกี่ยวกับความอาญาดังต่อไปนี้ คือ

ข้อ 1 เมื่อทราบข่าวว่าได้มีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในตำบลของตนต้องแจ้งความต่อกรมการอำเภอให้ทราบ

ข้อ 2 เมื่อทราบข่าวว่า ได้มีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในตำบลใกล้เคียงต้องแจ้งความต่อกำนันนายตำบลนั้นให้ทราบ

ข้อ 3 เมื่อปรากฏว่ามีผู้ใดกำลังกระทำผิดกฎหมายก็ดีหรือมีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำผิดกฎหมายก็ดี ให้จับผู้นั้น และให้รีบนำส่งต่อไปกรมการอำเภอตามสมควร

ข้อ 4 ถ้ามีหมายหรือมีคำสั่งตามหน้าที่ราชการให้จับผู้ใดในตำบลนั้น เป็นหน้าที่ของกำนันที่จะจับผู้นั้นแล้วรีบส่งต่อกรมการอำเภอตามสมควร

ข้อ 5 ถ้ามีผู้มาขออายัดตัวคนหรือสิ่งของก็ดีหรือผู้ต้องโจรกรรมจะทำกฎหมายตราสิบห้าหรือมีผู้จะมาขอทำชันสูตรขาดแผลก็ดี ทั้งนี้ก็ให้กำนันสืบสวนฟังข้อความ แล้วรีบนำตัวผู้ขอและผู้ต้องอายัดและทรัพย์สินของบรรดาที่จะพาไปด้วยนั้นส่งต่อไปยังกรมการอำเภอ ถ้าสิ่งของอย่างใดจะพาไปไม่ได้ก็ให้กำนันชันสูตรให้รู้เห็นแล้วนำความไปแจ้งต่อกรมการอำเภอในขณะนั้น

มาตรา 36 ถ้ากำนันรู้เห็นเหตุทุกข์ร้อนของราษฎรหรือมีการแปลกประหลาดเกิดขึ้นในตำบล ต้องรีบรายงานต่อกรมการอำเภอให้ทราบ

มาตรา 37 ถ้าเกิดจลาจลก็ดี ฆ่ากันตายก็ดี ชิงทรัพย์ก็ดี ปล้นทรัพย์ก็ดี ไฟไหม้ก็ดี หรือเหตุร้ายสำคัญอย่างใด ๆ ในตำบลของตนหรือในตำบลใกล้เคียงอันสมควรจะช่วยได้ก็ดีหรือมีผู้ร้ายมาแต่ที่อื่น ๆ มามั่วสุมในตำบลนั้นก็ดี หรือมีเหตุอันสมควรสงสัยว่าลูกบ้านในตำบลนั้นบางคนจะเกี่ยวข้องเป็นโจรผู้ร้ายก็ดีเป็นหน้าที่ของกำนันจะต้องเรียกผู้ใหญ่บ้านและลูกบ้านในตำบลออกช่วยต่อสู้ติดตามจับผู้ร้าย หรือติดตามเอาของกลางคืน หรือดับไฟหรือช่วยอย่างอื่นตามควรแก่การโดยเต็มกำลัง

มาตรา 38 ให้กำนันดูแลคนเดินทางซึ่งไม่มีเหตุควรสงสัยว่าจะเป็นผู้ร้ายให้ให้มีที่พักตามควร

มาตรา 39 ถ้าผู้เดินทางด้วยราชการจะต้องการมีคนนำทางหรือขาดแคลนพาหนะเสบียงอาหารลงในระหว่างเดินทางและจะร้องขอต่อกำนันให้ช่วยสงเคราะห์กำนันต้องช่วยจัดหาให้ตามที่จะทำได้ถ้าหากว่าการจะช่วยเหลือนั้นจะต้องออกราคาค่าจ้างเพียงใดให้กำนันเรียกเอาแก่ผู้เดินทางนั้น

มาตรา 40 กำนันต้องตรวจจัดการรักษาสัตว์เป็นสาธารณประโยชน์อันอยู่ในตำบลนั้น เช่น สระน้ำ ศาลาอาศัย ที่เลี้ยงปศุสัตว์ เป็นต้น

มาตรา 41 กำนันต้องรักษาบัญชีสำมะโนครัวและทะเบียนบัญชีของรัฐบาลอยู่ในตำบลนั้นและคอยแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องตรงกับบัญชีของผู้ใหญ่บ้าน

มาตรา 42 กำนันต้องทำบัญชีสิ่งของซึ่งต้องเสียภาษีอากรในแขวงนั้นขึ้นต่อกรมการอำเภอและนำราษฎรไปเสียภาษีอากรตามพระราชบัญญัติภาษีอากร

มาตรา 43 กำนันกระทำการตามหน้าที่จะเรียกผู้ใดมาหาหรือให้ช่วยก็ได้

มาตรา 44 ในตำบลหนึ่งให้สารวัตร สำหรับเป็นผู้ช่วยและรับใช้สอยของกำนัน 2 คน ผู้ที่จะเป็นสารวัตรนี้แล้วแต่กำนันจะขอร้องให้ผู้ใดเป็นแต่ก็ต้องได้รับความเห็นชอบของผู้ว่าราชการเมืองด้วยจึงเป็นได้ และกำนันมีอำนาจเปลี่ยนสารวัตรได้

อำนาจและหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

หน้าที่และอำนาจของผู้ใหญ่บ้าน ได้มีตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน) ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2552 ได้แก่

มาตรา 27 ผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าของราษฎรในหมู่บ้านของตนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้จะมีหน้าที่และอำนาจในทางปกครอง และรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร ดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

ข้อ 1 ที่จะรักษาความสงบและความสุขสำราญ ช่วยป้องกันความทุกข์ของลูกบ้าน ตามสมควรและสามารถจะทำได้การที่กล่าวนี้ ถ้าสมควรจะปรึกษาหารือและช่วยกันกับเพื่อน ผู้ใหญ่บ้านที่ดีกับกำนันนายตำบลที่ดีให้เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะต้องปฏิบัติให้สมควร แก่การที่จะรักษาประโยชน์และความสุขของลูกบ้านซึ่งได้มอบไว้เป็นธุระในพระราชบัญญัตินี้

ข้อ 2 ถ้าความทุกข์ภัยเกิดแก่ลูกบ้านซึ่งจะต้องขอความป้องกันจากรัฐบาลก็เป็นหน้าที่ ของผู้ใหญ่บ้านที่จะนำความแจ้งต่อเจ้าพนักงานปกครองตั้งแต่กำนัน นายอำเภอ เป็นต้น ขึ้นไปโดยลำดับ

ข้อ 3 ถ้ารัฐบาลจะประกาศหรือจะสั่งราชการข้อใดให้ราษฎรทราบเป็นหน้าที่ ของผู้ใหญ่บ้านที่จะรับข้อความอันนั้น ไปแจ้งต่อลูกบ้านของตนให้ทราบ

ข้อ 4 เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะทำบัญชีสำมะโนครัวในหมู่บ้านของตน และคอยแก้ไขบัญชีนั้น ให้ถูกต้องเสมอ

ข้อ 5 ถ้าผู้ใหญ่บ้านรู้เห็นเหตุการณ์แปลกประหลาดอันใด ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตน หรือในลูกบ้านของตนซึ่งอาจจะเป็นคุณหรือให้โทษแก่ราชการบ้านเมืองก็ดี แก่ประชาชน ในที่นั้นก็ดักตัวอย่างข้างฝ่ายโทษ ดังรู้เห็นว่าผู้คนที่มึนทรัพย์สินของแปลกประหลาดอันน่าสงสัย ว่าเป็นของที่ได้มาทางโจรกรรมก็ดีหรือว่าถ้าเห็นผู้คนล้มตาย หรือมีบาดแผลอันควรสงสัย ว่าจะมีผู้อื่นกระทำเอาโดยทุจริตหรือไปกระทำทุจริตต่อผู้อื่นแล้วจึงเกิดเหตุขึ้นก็ดีเหล่านี้ เป็นต้น ให้รับนำความแจ้งต่อกำนันนายตำบลของตน

ข้อ 6 ถ้ามีคนจรแปลกหน้านอกสำมะโนครัวหมู่บ้านนั้นเข้ามาอาศัยเป็นหน้าที่ของ ผู้ใหญ่บ้านจะต้องไต่ถามให้รู้จักตัวและรู้เหตุการณ์ที่มาอาศัยถ้าเห็นว่าไม่ได้มาโดยสุจริตให้เอา ตัวผู้นั้นส่งกำนันนายตำบลของตน

ข้อ 7 ถ้าเกิดเหตุจลาจลก็ดี ฆ่ากันตายก็ดีชิงทรัพย์ก็ดี หรือไฟไหม้ก็ดี หรือ เหตุร้ายสำคัญอย่างใด ๆ ในหมู่บ้านของตนหรือหมู่บ้านที่ใกล้เคียงอันสมควรจะช่วยได้เป็นหน้าที่ ของผู้ใหญ่บ้านจะต้องเรียกลูกบ้านของตน ออกมาช่วยต่อสู้ติดตามจับผู้ร้ายเอาของกลางคืน หรือดับไฟหรือช่วยอย่างอื่นที่สมควร โดยเต็มกำลัง

ข้อ 8 ผู้ใหญ่บ้านที่เห็นลูกบ้านของตนคนใดแสดงความอาฆาตมาดร้ายแก่ผู้อื่นก็ดีหรือ เป็นคนจรจัดไม่ปรากฏการทำมาหาเลี้ยงชีพและไม่สามารถจะชี้แจงให้เห็นความบริสุทธิ์ของตน ได้ก็ดีผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ที่จะเรียกลูกบ้านคนนั้นมาไต่ถามและว่ากล่าวสั่งสอนถ้าไม่ฟัง จึงให้นำเอาตัวส่งกำนันจัดการตามความในมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัตินี้

ข้อ 9 ควบคุมและดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งต้องพึงกระทำตามกฎหมายหรือ ระเบียบแบบแผนของทางราชการ

ข้อ 10 ฝึกหัดอบรมให้คนไทยรู้จักหน้าที่และกระทำการในเวลาครบ

ข้อ 11 ทำการอบรมสั่งสอนหรือชี้แจงข้อราชการแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการนี้ก็ให้เรียกราษฎร มาประชุมได้ตามครั้งคราวที่สมควร

ข้อ 12 ให้บำรุงส่งเสริมการอาชีพของราษฎรในทางเกษตรกรรมพาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม

ข้อ 13 ตรวจตราและรักษาประโยชน์ในการอาชีพของราษฎร

ข้อ 14 ส่งราษฎรช่วยเหลือในการสาธารณประโยชน์ เพื่อบำบัดภัยป้องกันอันตราย ซึ่งมีมาเป็นสาธารณะโดยอุกฉุกให้ทำการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ราษฎรผู้ประสบสาธารณภัย

ข้อ 15 จัดการป้องกันโรคติดต่อหรือโรคระบาดซึ่งเกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้นในหมู่บ้าน เพื่อมิให้ติดต่อลุกลามต่อไป

ข้อ 16 จัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและต้องด้วยสุลักษณะ

ข้อ 17 จัดให้มีการประชุมกรรมการหมู่บ้าน

ข้อ 18 ปฏิบัติการตามคำสั่งของกำนันหรือทางราชการและรายงานเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นในหมู่บ้านให้กำนันทราบเพื่อให้กำนันรายงานต่อคณะกรรมการอำเภอ

ข้อ 19 กระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎร ตามที่ทางราชการได้แนะนำ (ความในมาตรา 27 ข้อ 9 ถึงข้อ 19 บัญญัติเพิ่มโดยมาตรา 6 แห่ง พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2486

มาตรา 28 ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่และอำนาจในการที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญาดังต่อไปนี้

ข้อ 1 เมื่อทราบข่าวว่าได้มีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตนต้องแจ้งความต่อกำนันนายตำบลให้ทราบ

ข้อ 2 เมื่อทราบข่าวว่าได้มีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านใกล้เคียงต้องแจ้งความต่อผู้ใหญ่บ้านนั้นให้ทราบ

ข้อ 3 เมื่อตรวจพบของกลางที่ผู้กระทำผิดกฎหมายมีอยู่ก็ดีหรือสิ่งของที่สงสัยว่ามาโดยกระทำผิดกฎหมายหรือเป็นสิ่งของสำหรับใช้ในการกระทำผิดกฎหมายก็ดี ให้จับสิ่งของนั้นไว้และรีบนำส่งต่อกำนันนายตำบล

ข้อ 4 เมื่อปรากฏว่าผู้ใดกำลังกระทำผิดกฎหมายก็ดีหรือมีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำผิดกฎหมายก็ดีให้จับตัวผู้นั้นไว้แล้วรีบนำส่งต่อกำนันนายตำบล

ข้อ 5 ถ้ามีหมายหรือคำสั่งตามหน้าที่ทางราชการให้จับผู้ใดในหมู่บ้านนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะจับผู้นั้นและรีบนำส่งต่อยังกำนันหรือกรรมการอำเภอ ตามสมควร

ข้อ 6 เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้นหรือให้ยึดผู้ใหญ่บ้านต้องจัดการให้เป็นไปตามกฎหมาย

จากการศึกษาตามพระราชบัญญัติปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะเห็นได้ว่า คำนั้น ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้มากมาย และได้มีนักวิชาการหลายท่านได้สรุปถึงอำนาจ บทบาท หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ดังนี้

สุรตยา โสมวงศ์ (2553, หน้า 25-26) กล่าวว่า ในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบกฎหมายนั้น คือการบริหารภายในตำบลหรือปกครองตำบลให้เรียบร้อย บางเรื่องก็เป็นเรื่องที่กำนันจะต้องปฏิบัติด้วยตนเอง หากไม่สามารถปฏิบัติได้ก็จะมอบหมายให้ผู้ใหญ่บ้านคนอื่น ๆ ทำการแทน หรือถ้าเป็นเรื่องสำคัญก็จะต้องร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติหลายฝ่ายมิให้เกิดความเสียหายแก่คนหมู่มาก กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะทำหน้าที่ดังกล่าวได้สำเร็จจะต้องอาศัยความเป็นผู้นำ การประสานงานที่ดี รู้กฎหมายและแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง จึงจะปกครองลูกบ้าน และบริหารราชการบ้านเมืองได้เป็นอย่างดี

เกษรศิริ เสมือนโพธิ์ (2552, หน้า 27) กล่าวว่า อำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบันชี้ให้เห็นว่า ในห้วงเวลานี้ทั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่างก็เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารประเทศ อันเนื่องมาจากทั้งคู่ก็เปรียบเสมือนแขนขาหรือตัวประสานงานระหว่างรัฐกับประชาชนนั่นเอง ก็เนื่องมาจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่สวมบทบาทอยู่ใน 2 ฐานะพร้อม ๆ กัน คือฐานะแรกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือทางราชการ ทั้งในส่วนฝ่ายปกครอง งานทะเบียนราษฎร และงานส่งเสริมกิจการพัฒนาในตำบลหรือหมู่บ้าน เป็นต้น ฐานะที่ 2 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่างกระทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนด้วยเช่นกัน ซึ่งในที่นี้หมายถึงว่า เมื่อประชาชนต้องการร้องเรียนใด ๆ ก็ตาม บุคคลแรกที่ประชาชนจะสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกที่สุดก็คือบุคคลทั้งสอง และในฐานะที่สองนี้เอง หากเปรียบเทียบเป็นรูปแบบการปกครองประเทศแล้วหน้าที่ดังกล่าวก็ย่อมจะไม่แตกต่าง จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากนัก และเมื่อทางการปกครองส่วนกลาง ได้มานะพยายามยกองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นมาใช้อำนาจ การบริหารงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็ย่อมถูกต้องเนื่องมาจากมีฐานะรองรับการใช้อำนาจดังกล่าว

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาห้วงเวลากลับไป ก็จะยิ่งประจักษ์ขึ้นอีกว่าอำนาจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมิได้ลดน้อยลงไปแต่อย่างใดเลย นับจาก พ.ศ. 2457 มาจนจบปัจจุบัน แต่กลับจะทวีเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งเหตุสำคัญประการหนึ่งก็เนื่องมาจากการที่กฎหมายมักเปิดทางให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นสมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่เสมอ ๆ และ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนตำบล และสภาตำบล เป็นต้น ดังนั้น ถ้าหากจะกล่าวให้ชัดคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ได้แปรเปลี่ยนเป็น “นักการเมืองท้องถิ่น” ซึ่งเป็นแกนขาของการปกครองส่วนภูมิภาค กลายเป็น “นักปกครองท้องถิ่น” ไปเสียแล้ว และนับเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่ง การทำงานและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงกลายเป็นว่าซ้ำซ้อนอยู่ในบุคลากรคนเดียวกัน

ทิวากรณ์ ศรีเทียน (2555, หน้า 54) กล่าวว่า อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นอำนาจหน้าที่ทั้งในฐานะผู้นำ ผู้นำชุมชนที่กฎหมายมอบหมายอำนาจให้มีอำนาจหน้าที่ดูแลชุมชนที่ตนปกครอง ให้มีความสงบสุข เรียบร้อย หากมีความไม่เข้าใจหรือทะเลาะกันระหว่างชุมชนที่ตนปกครอง ราษฎรก็แจ้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเข้าไปทำหน้าที่ในการประนีประนอมข้อพิพาทระหว่างราษฎรนั้น ทั้งยังเป็นตัวแทนของทางราชการในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารระหว่างราชการกับประชาชน ให้รับรู้ความเคลื่อนไหวของบ้านเมืองและสังคมอื่น ๆ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจการทางสังคมการเมืองและชุมชนเพื่อให้อันในชุมชนได้รับการพัฒนาที่ดีขึ้น

ยุทธกร ศิริสานต์ (2555, หน้า 16) กล่าวว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านถือได้ว่าเป็นสถาบันทางการปกครองที่ดำรงอยู่ และมีบทบาทสำคัญมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน จนสามารถดำรงอยู่ในความรับรู้ของคนทั่วไป แต่ภายใต้สภาพการณ์ปัจจุบันที่เงื่อนไขทางการบริหารทางการปกครอง ตลอดจนสภาพทางชุมชนของไทยที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่กระทบต่อการแสดงบทบาทและสถานภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นอย่างมาก สถาบันที่มีความเก่าแก่นี้ จึงต้องเผชิญกับความท้าทายในหลายประการ ดังนั้น การแสวงหาบทบาทภายใต้สภาพการณ์ใหม่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงนับเป็นความจำเป็นเร่งด่วน และเพื่อการนี้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจำเป็นต้องมีการปรับตัวครั้งใหญ่ทั้งในเชิงโครงสร้าง บทบาท และอำนาจหน้าที่ต่อการปรับเปลี่ยนดังกล่าวต่อไป

แสงจันทร์ เหล่าสาย (2553, หน้า 32) กล่าวว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำหน้าที่อยู่ในหมู่บ้าน ตำบล มีหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชน รับมอบหมายงานตามนโยบาย โดยเฉพาะงานด้านความมั่นคงและรักษาความสงบเรียบร้อยจากการบริหารราชการส่วนกลาง ซึ่งเป็นต้นสังกัดของส่วนภูมิภาคมาดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ขณะเดียวกันก็เป็นเพื่อนร่วมงานในพื้นที่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อช่วยกันผลักดันให้ประชาชนทุกคนมีความเป็นอยู่ที่ดีในทุกด้านในการปฏิบัติงานตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเท่าที่กฎหมายระบุไว้นั้น

สรุปได้ว่า บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีมากมายหลากหลายประการ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทหนึ่งที่ทำหน้าที่อยู่ในหมู่บ้าน ตำบล มีหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชน รับมอบหมายงานตามนโยบาย ผู้วิจัยได้สรุปอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านถือเป็นบุคลากรที่สำคัญของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ในการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลนำมาปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เพราะมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ซึ่งการที่ได้มาซึ่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านนั้น ต้องมาจากประชาชนเป็นคนเลือก จากบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ มีความรู้ความสามารถ ความเสียสละ เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน และด้วยอำนาจหน้าที่ที่มีมากมายหลากหลายประการทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการนั้น จึงทำให้ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ เข้าถึงความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนในพื้นที่ที่ตนดูแล จึงจะสอดคล้องกับคำว่า “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” เพื่อให้สถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอยู่คู่กับสังคมไทยตลอดไป

บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2557) กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน ดังนี้

1. ด้านการปกครอง

1.1 หัวหน้าของราษฎร และมีหน้าที่รักษาความสงบควบคุม ดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะต้องพึงกระทำตามกฎระเบียบแบบแผนของทางราชการ รวมทั้งกระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎร ทั้งนี้ รวมถึงการประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎรด้วย

1.2 เป็นผู้นำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร รวมทั้งทำการอบรมสั่งสอนหรือชี้แจงข้อราชการแก่ราษฎร เช่น ประกาศตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน การรับราชการทหาร การรับมรดกที่ดิน เป็นต้น

1.3 รับผิดชอบ ดูแลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล โดยกำนันจะเป็นประธานสภาตำบล และผู้ใหญ่บ้านจะเป็นกรรมการสภาตำบล โดยตำแหน่ง โดยเฉพาะ เช่น โครงการสร้างงานในชนบท (กสช.) เป็นต้น

ผู้วิจัยได้สรุปบทบาท หน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการปกครอง หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ในด้านการปกครองมากมายหลายประการ อาทิ เช่น บทบาทภาวะผู้นำในการเป็นหัวหน้าของราษฎร และมีหน้าที่รักษาความสงบควบคุม ดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะต้องพึงกระทำตามกฎระเบียบแบบแผนของทางราชการ รวมทั้งกระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎร ปกครองลูกบ้านให้มีความเป็นอยู่ที่ดี เป็นต้น

2. ด้านรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร

2.1 เป็นผู้รายงานต่อทางราชการ เมื่อมีทุกข์ภัยเกิดขึ้นแก่ลูกบ้าน รวมทั้งรู้เห็นเหตุการณ์แปลกประหลาดอันใดเกิดขึ้นในหมู่บ้านของคน

2.2 ฝึกหัดคนไทยให้รู้จักหน้าที่และการกระทำในเวลารบ ทั้งการดำเนินการตาม พ.ร.บ. รับราชการทหาร การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน การอาสารักษาดินแดน และกิจการอาสาสมัคร

2.3 เป็นผู้มีความรู้หน้าที่เกี่ยวกับความอาญา โดยเป็นเจ้าของพนักงานฝ่ายปกครอง ตามประมวลกฎหมายหรือวิธีพิจารณาความอาญา การสืบสวน รวมทั้งช่วยเหลือเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติตามกฎหมายหรือตามหมายจับ หมายค้นที่ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติ

2.4 เป็นผู้ดูแลกิจการสาธารณประโยชน์ ทั้งในกรณีเกิดเหตุร้ายสำคัญ ๆ เช่น เหตุจลาจลฆ่ากันตาย ดิจิง ปล้นทรัพย์ ไฟไหม้ การดูแลสาธารณประโยชน์ เช่น สาธารณสมบัติของแผ่นดิน สุสานและฌาปนสถาน ที่ดินสาธารณประโยชน์ ทางหลวง ที่ราชพัสดุ รวมทั้งการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนด้วย

ผู้วิจัยได้สรุปบทบาท หน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยมากมายหลายประการ อาทิ เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ตามประมวลกฎหมายหรือวิธีพิจารณาความอาญา ดำเนินการทางด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องที่ตนเองรับผิดชอบ เป็นต้น

3. ด้านงานทะเบียน

3.1 เป็นผู้จัดทำบัญชีสำมะโนครัว รวมไปถึงการทะเบียนราษฎร การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนครอบครัว ทะเบียนอาวุธปืนและทะเบียนตามกฎหมายคณะสงฆ์ มัสยิดอิสลาม โบสถ์คริสต์ ศาลเจ้า

ผู้วิจัยได้สรุปบทบาท หน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านงานทะเบียน หมายถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่เป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้งต่าง ๆ ในพื้นที่ หรือให้คำแนะนำให้ความรู้แก่ราษฎรด้านงานทะเบียนต่าง ๆ ตามกฎหมาย

4. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพราษฎร

4.1 การบำรุงและส่งเสริมอาชีพของราษฎร เช่น การปฏิบัติตามกฎหมายที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากจน การปฏิรูปที่ดิน การจัดรูปที่ดินเพื่อการเกษตร การจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ การป่าไม้ ป่าสงวนแห่งชาติ การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า การชลประทานหลวง การค้าข้าว การกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด การควบคุมมาตรฐาน ชั่งตวง วัด โรงงานน้ำมันเชื้อเพลิง การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ อุตสาหกรรมในครัวเรือน กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ รวมตลอดถึงการเก็บภาษีอากรต่าง ๆ ทั้งภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้ายและภาษีประมวลรัษฎากรอีกด้วย

ผู้วิจัยได้สรุปบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านงานทะเบียน หมายถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ในการบำรุงและส่งเสริมอาชีพของราษฎรในพื้นที่ของตน มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถเข้าถึงสวัสดิการต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างทั่วถึง

5. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.1 จัดระเบียบเรียบร้อยในหมู่บ้าน ตำบล ทั้งในด้านรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย การกำจัดผักตบชวา การสาธารณสุข รวมทั้งการวางผังเมืองในระดับตำบล หมู่บ้าน

5.2 จัดการระวังและป้องกันโรคติดต่อหรือโรคระบาดทั้งในคนและสัตว์ รวมทั้งการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานต่าง ๆ

ผู้วิจัยได้สรุปบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านงานทะเบียน หมายถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ในด้านรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้ยั่งยืนประชาชนสามารถใช้ร่วมกันอย่างปกติสุข

สภาพพื้นที่อำเภอตาพระยา

ประวัติความเป็นมาของอำเภอตาพระยา (ประวัติอำเภอตาพระยา, 2559)

ตั้งชื่อจากประวัติการพักทัพของเจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ขณะเดินทัพไปรบกับเขมร เดิมตาพระยาขึ้นกับอำเภอรัญประเทศ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2502 มีประชากรเพิ่มขึ้น จึงได้แยกเป็นกิ่งอำเภอ โดยมี ร้อยโท มนต์รี มณีเลิศ เป็นปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอตาพระยา เป็นคนแรก (วันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2502 ถึงวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2503) ยกฐานะเป็นอำเภอตาพระยาเมื่อ พ.ศ. 2506 โดยมีนายประเทือง เวียรศิลป์ เป็นนายอำเภอคนแรก ของอำเภอตาพระยา เป็นสมรภูมিরบระหว่างรัฐบาลกับพรรคคอมมิวนิสต์ (ชาวบ้านเรียก ทหารป่า) และรบกับเขมรแดงที่ทิวเขาพนมมालย์และตลอดแนวชายแดน

1. ลักษณะทางกายภาพ

1.1 ทำเลที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอตาพระยา ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 883 ตารางกิโลเมตร โดยมีระยะทางห่างจากจังหวัดสระแก้วประมาณ 100 กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ราชอาณาจักรกัมพูชา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ตอนบนเป็นแนวเทือกเขาสูง (เขตอุทยานแห่งชาติตาพระยา) ติดกับอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ สำหรับพื้นที่ตอนกลางและตอนล่างเป็นพื้นที่ราบเชิงเขาไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ที่ราบลุ่ม โคนเลสาบฝิ่งกัมพูชา

1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอตาพระยา มีภูมิอากาศแห้งแล้งสภาพภูมิอากาศโดยรวมคล้ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิโดยเฉลี่ย ตลอดทั้งปีประมาณ 29.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด 33.6 องศาเซลเซียส ปริมาณฝนเฉลี่ยรายปีประมาณ 1,359 มิลลิเมตรต่อปี ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มน้ำ โคนเลสาบ

2. เขตการปกครองและประชากร

2.1 เขตการปกครองอำเภอตาพระยา แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 ตำบล 64 หมู่บ้าน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยเทศบาลตำบล 1 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 5 แห่ง ดังนี้

ตารางที่ 1 การแบ่งเขตการปกครอง ประจำปี พ.ศ. 2559 (แผนพัฒนาอำเภอตาพระยา, 2558)

ตำบล	เนื้อที่ (ตร.ก หมู่ที่)	หมู่บ้าน	เทศบาล
1. ตาพระยา	190.30	17	1
2. ทัพเสด็จ	80	12	-
3. ทัพราช	406.23	17	-
4. ทัพไทย	159	12	-
5. โคกกลาน	47.84	6	-
รวม	883	64	1

2.2 ประชากร อำเภอตาพระยา มีประชากรทั้งสิ้น 51,186 คน ชาย 25,721 คน หญิง 25,465 คน มีครัวเรือนทั้งสิ้น 13,324 หลังคาเรือน ประชากรในเขตพื้นที่อำเภอตาพระยา ส่วนหนึ่งเป็นราษฎรที่มีอยู่เดิมและอีกส่วนหนึ่งย้ายถิ่นฐานมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรแยกเพศ รายตำบลประจำปี พ.ศ. 2559 (สำนักทะเบียนอำเภอตาพระยา,
(ณ เดือนกุมภาพันธ์, 2559)

ตำบล	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	ครัวเรือน (หลัง)
1. ตาพระยา	6,715	6,463	13,178	3,465
2. ทัพเสด็จ	4,143	4,179	8,328	2,412
3. ทัพราช	7,286	7,281	14,567	3,379
4. ทัพไทย	4,179	4,060	8,239	2,105
5. โศคลาน	3,655	3,660	7,315	1,963
รวม	25,984	25,643	51,627	13,324

ตารางที่ 3 จำนวนกำนัน/ ผู้ใหญ่บ้านรายตำบล ประจำปี พ.ศ. 2559 (แผนพัฒนาอำเภอตาพระยา,
2558)

ตำบล	กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน
1. ตาพระยา	17
2. ทัพเสด็จ	12
3. ทัพราช	17
4. ทัพไทย	17
5. โศคลาน	6
รวม	64

โครงสร้างพื้นฐานและบริการสังคม

1. โครงข่ายเส้นทางคมนาคม สายหลักของอำเภอตาพระยาคือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 348 ถนนสุวรรณศร เป็นถนนที่เชื่อมโยงอำเภอตาพระยาเข้ากับรัฐประเศและจังหวัดบุรีรัมย์

3. บริการสังคมที่สำคัญของอำเภอตาพระยาประกอบด้วย โรงพยาบาลขนาด 30 เตียง จำนวน 1 แห่ง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 1 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 15 แห่ง วัด จำนวน 22 แห่ง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 3 แห่ง โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 29 แห่ง และสถานีตำรวจภูธร 2 แห่ง คือ สภ.ตาพระยา และสภ.บ้านทัพไทย

4. แหล่งน้ำ

4.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ มี 2 กลุ่มน้ำที่สำคัญ ดังนี้

4.1.1 กลุ่มน้ำห้วยลำสะโตน มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 296.30 ตารางกิโลเมตรปริมาณน้ำเข้าตามธรรมชาติ รายปีเฉลี่ยประมาณ 230.32 ล้านลูกบาศก์เมตร ครอบคลุมพื้นที่ในเขตอำเภอตาพระยาบางส่วน โดยมีลำน้ำสายที่สำคัญของกลุ่มนี้ ได้แก่

4.1.1.1 ลำสะโตนต้น น้ำเกิดจากเทือกเขาบรรทัดบริเวณอุทยานแห่งชาติตาพระยาไหลผ่านหมู่บ้านต่าง ๆ โดยเริ่มจากบ้านใหม่ไทยถาวร หมู่ที่ 5, บ้านหนองปรือหมู่ที่ 3 บ้านหนองติ่ม หมู่ที่ 1, บ้านตะลุงพุกหมู่ที่ 2 ตำบลทัพราช, บ้านรัตนะ หมู่ที่ 5, บ้านกะสัง หมู่ที่ 8, บ้านหนองบัว หมู่ที่ 6, บ้านโคกจาน หมู่ที่ 7, ตำบลทัพไทย, บ้านบ่อน้ำใส หมู่ที่ 11, บ้านเจียงคำ หมู่ที่ 3, บ้านแสง หมู่ที่ 2, ตำบลทัพเสด็จครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 3 ตำบล 11 หมู่บ้าน ไหลเข้าสู่ประเทศกัมพูชา รวมระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร

4.1.1.2 ลำห้วยยาง ต้นน้ำกำเนิดจากเทือกเขาสะแกกรังเขาคันทนาเขาทะเลลายเขาวง ไหลไปทางทิศตะวันออกโดยไหลผ่านหมู่บ้านมาที่บ้านโคกกรวด หมู่ที่ 8, บ้านโคกไพร หมู่ที่ 7, บ้านเจริญสุข หมู่ที่ 6 ตำบลทัพราช, บ้านกุดเวียน หมู่ที่ 4, บ้านป่าซาง หมู่ที่ 6, บ้านตะโก หมู่ที่ 3 ตำบลตาพระยา, บ้านโคกเพ็ริก หมู่ที่ 1, บ้านโคกทหาร หมู่ที่ 5, บ้านร่มไทรหมู่ที่ 9 ตำบลทัพเสด็จ แล้วไหลรวมกันกับลำสะโตนที่บ้านแสง ก่อนที่จะไหลลงสู่ประเทศกัมพูชา รวม 12 หมู่บ้าน 3 ตำบล รวมระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร

4.1.2 กลุ่มน้ำห้วยตะเคียนมีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 586.70 ตารางกิโลเมตร ปริมาณตามธรรมชาติ เฉลี่ยประมาณ 180.52 ล้านลูกบาศก์เมตร ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอตาพระยา และอำเภอโคกสูง รวมระยะทางประมาณ 40 กิโลเมตร

4.1.2.1 ห้วยตะเคียน ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาคันทนา เขาโล้น เขาอีด่าง ในเขตอำเภอตาพระยา บ้านซันเม็ก หมู่ที่ 2, บ้านสองพี่น้อง หมู่ที่ 5 ตำบลโคกจาน, บ้านนางาม หมู่ที่ 9, บ้านทัพเยี่ยม หมู่ที่ 10, บ้านทัพสยาม หมู่ที่ 15 ตำบลตาพระยา บ้านหนองเสม็ด บ้านคอนหลุม อำเภอโคกสูง ไหลรวมกับห้วยยางที่บ้านโคกสูง อำเภอโคกสูง

4.2 อ่างเก็บน้ำ อำเภอตาพระยา มีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ 2 แห่ง คือ อ่างเก็บน้ำห้วยยาง และอ่างเก็บน้ำห้วยตะเคียน

ตารางที่ 4 อ่างเก็บน้ำ อำเภอตาพระยา (ข้อมูลกรมชลประทานจังหวัดสระแก้ว, 2559)

รายการ	อ่างเก็บน้ำ		หมายเหตุ
	อ่างเก็บน้ำห้วยยาง	อ่างเก็บน้ำห้วยตะเคียน	
ที่ตั้ง	ตำบลทัพราช	ตำบลโคกลาน	
ความจุ (หมู่ที่ 3)	60,000,000	10,000,000	
ปริมาณน้ำ 2553 (หมู่ที่ 3)	12,2600,000	930,720	
ปริมาณน้ำ 2554 (หมู่ที่ 3)	13,820,000	877,800	
ปริมาณน้ำ 2555 (หมู่ที่ 3)	9,050,000	12,558,000	
ปริมาณน้ำ 2556 (หมู่ที่ 3)	32,900,000	86,550,000	

5. แหล่งท่องเที่ยวและที่พัก

อุทยานแห่งชาติตาพระยา เป็นอุทยานแห่งชาติ ที่มีการประกาศจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2539 มีพื้นที่ทั้งหมด 371,250 ไร่ หรือ 594 ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่และขอบเขตของอุทยานมีลักษณะเป็นแนวยาวจากทิศตะวันตกติดกับเขตอุทยานแห่งชาติปางสีดา ไปจรดทิศตะวันออกประเทศกัมพูชา ทิศเหนือติดต่อกับอุทยานแห่งชาติทับลานและเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ทิศใต้อยู่ในเขตอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นที่ตั้งของที่ทำการอุทยาน ฯ ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบ โอบล้อมด้วยขุนเขา เทือกเขาสำคัญของอุทยาน ฯ คือ เทือกเขาบรรทัดที่ทอดยาวไปทางทิศตะวันออกเป็นกำแพงธรรมชาติกั้นเขตแดนระหว่างไทยกับกัมพูชาบริเวณไหล่เขาเป็นพื้นราบมีพรรณไม้ขึ้น อย่างหนาแน่นสภาพป่าอุดมสมบูรณ์ เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าดิบแล้ง และป่าเต็งรังเป็นแหล่งต้นกำเนิดของลำห้วยหลายสาย เช่น ลำสะโดน ห้วยชันกระโดน และลำนางรองเป็นถิ่นที่อยู่ของสัตว์ป่าหลายชนิด เช่น กระต๊อ หมูป่า เก้ง กวาง กระเจิง หมิวเสือป่า เสือไฟ วัวแดง หมาใน แมวป่า ช้าง เม่น พังพอน เป็นต้นและยังมีนกพันธุ์ต่าง ๆ อาศัยอยู่กว่า 300 ชนิด เช่น นกพญาไฟ นกขุนแผน นกหัวขวานนกแขวก นกเขาเขียว นกนางแอ่น ไก่ป่า ไก่ฟ้าเหยี่ยว จุดเด่นของอุทยานนี้อยู่ที่มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติไว้รองรับนักท่องเที่ยวหลายเส้นทางเหมาะเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ชอบดูนก ดูผีเสื้อศึกษาพรรณไม้และสัตว์ป่าในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ นอกจากนี้จะมีโป่งสัตว์ น้ำซับจุดชมวิวดลอดเส้นทางเดินจะพบนกนานาชนิด

และความงามของป่าสองข้างทางสามารถเห็นทิวทัศน์เบื้องล่างที่งดงามแล้วยังมีโปงยุบที่มีลักษณะคล้ายละลุและแพะเมืองผีแต่ขนาดเล็กกว่ามีบริเวณกว้าง 40 ตารางเมตรให้ได้แวะชมอีกด้วย

ละลุ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติแห่งใหม่ของจังหวัดสระแก้วตั้งอยู่ที่บ้านเนินขาม และบ้านคลองยางตำบลทัพราช ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 36 กิโลเมตร “ละลุ” เป็นภาษาเขมร แปลว่า “ทะเล” อันเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดจากน้ำฝนกัดเซาะยุบตัวหรือพังทลายของดิน เนื่องจากสภาพดินแข็งจะคงอยู่ไม่ยุบตัว เมื่อถูกลมกัดกร่อนจึงมีลักษณะเป็นรูปร่างต่าง ๆ มองคล้ายแพะเมือง หน้าผา บ้างมีลักษณะเป็นแท่ง ๆ

ปราสาทเขาโล้นตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติตาพระยาเป็นปราสาทเก่าแก่สมัยขอมโบราณมีประเพณีการตักบาตรเทโวโรหนะในช่วงออกพรรษาของทุกปีตั้งอยู่ตำบลทัพราช อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว เป็น โบราณสถานซึ่งประชาชนให้ความสนใจไปเยี่ยมชมจำนวนมาก

ศาลมีอักษรอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติตาพระยาเขียนลงบนแผ่นดินแปรหลายพระหัตถ์ของรัชกาลที่ 5 ไว้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ แวะมาสักการะและชมวิทิวทัศน์ที่สวยงามตั้งอยู่บริเวณตำบลทัพราช อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

ศูนย์เขมรอพยพไซท์ทู (ทับทิมสยาม 03) ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติตาพระยา เป็นศูนย์รับประชาชนเขมรตั้งอยู่บริเวณบ้านทัพไทยตำบลทัพไทยอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว มีประชาชนสนใจเข้าไปท่องเที่ยวภายในศูนย์เขมรอพยพไซท์ทู

อ่างเก็บน้ำห้วยยาง ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลทัพราช อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้วมีทิวทัศน์รอบบริเวณอ่างสวยงามมากโดยเฉพาะป่าดิบแล้งที่ยังอุดมสมบูรณ์ มีประชาชนให้ความสนใจเข้าไปท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจตลอดทั้งปี

แหล่งหินตัดตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติตาพระยาเป็นลานหินตัดที่สวยงามมาก ตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลทัพไทยอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ยังไม่เป็นที่รู้จัก นักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยงยุทธ ชุ่มฤดี (2551) ศึกษาเรื่อง บทบาทในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาท ปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและเพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ในเขตพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอที่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457

แก้ไขเพิ่มเติม กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้จำนวนตัวอย่าง 120 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simply random sampling) โดยการจับสลากแบบไม่ใส่คืนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีของ Conbrach

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 86.67 อายุระหว่าง 35-44 ปี ร้อยละ 35.83 สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 82.50 ระดับการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา ร้อยละ 45.00 รายได้เฉลี่ย 7,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 30.00 ขนาดของหมู่บ้าน M (501-1000 คน) ร้อยละ 54.17 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 5 ปีขึ้นไป ร้อยละ 46.67 บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานตาม พรบ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ด้านการปกครองและด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาตำบลและการส่งเสริมอาชีพของราษฎร ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านงานทะเบียน

จากการศึกษานี้ พบได้ว่า จากการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้ แต่สิ่งที่ควรยกเลิกคือการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจจากนายอำเภอในเรื่องของการชี้แนวเขตที่ดินระหว่างประชาชนกับประชาชน และเป็นนายประกัน โดยใช้ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มาเป็นนายประกัน ส่วนบทบาทหน้าที่ที่ไม่ได้กำหนดไว้ในการปฏิบัติงานตามพรบ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่อยากกระทำ คือ มีบทบาทในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับงบประมาณสนับสนุนทางตรงมาสู่หมู่บ้านของตนเอง เช่นเดียวกับงบประมาณ SML หรือ โครงการอยู่ดีมีสุข และได้รับอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่เยี่ยงเจ้าพนักงาน โดยตำแหน่งมิใช่เป็นเพียงแค่ผู้ช่วยเจ้าพนักงานตามกฎหมาย

สุวรรณ มาลี (2551) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามบทบาทหน้าที่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามบทบาทหน้าที่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษาและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามบทบาทหน้าที่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามบทบาทหน้าที่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการปกครองและด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับความอาญาและด้านอำนาจหน้าที่อื่น ๆ

2. ผลการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทอำนาจหน้าที่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษาและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามบทบาทหน้าที่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ควรมีการจัดเวรยามรักษาความสงบทั้งกลางวันและกลางคืนเพื่อป้องกันเหตุร้ายให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ควรมีกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้านเพื่อสร้างความสามัคคีให้เกิดในชุมชน ควรมีการรณรงค์ป้องกันโรคติดต่อหรือโรคระบาดที่เกิดขึ้นในตำบลและหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง ควรมีการอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับระเบียบและข้อปฏิบัติของทางราชการ ควรจัดให้มีการอบรมการประกอบอาชีพตามความต้องการของประชาชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างรายได้ให้แก่ตำบลและหมู่บ้าน และควรมีหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนเมื่อเกิดภัยพิบัติ เช่น เกิดเหตุไฟไหม้ น้ำท่วม เป็นต้น

อุเทน แจ่มสุวรรณ (2551) ศึกษาเรื่องทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลนาขาง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลนาขาง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 391 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวค่าเอฟ (F-test)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 58.30 มีอายุ 26-40 ปี จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 129 คน

คิดเป็นร้อยละ 33.00 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 มีอาชีพ เกษตรกรรม/ อุตสาหกรรม จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 41.40 มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,001 บาท จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 42.20

2. ทักษะของประชาชนต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลนายาง อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่า ด้านการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการพัฒนาท้องถิ่น และคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ ด้านการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอันดับสุดท้าย

3. การทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีทักษะต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลนายาง อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ และรายได้ต่างกัน มีทักษะต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลนายาง อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี ไม่แตกต่างกัน

เกษตรศิริ เสมือน โพร้ (2552) ศึกษาเรื่องบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ภายหลัง การประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กรณีศึกษา อำเภอลำดวน จังหวัดนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ความคิดเห็น ความต้องการของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการทำงานร่วมกันของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งจะนำไปสู่ประโยชน์ต่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาท้องถิ่น ให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน กลุ่มตัวอย่างประกอบไปด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอลำดวน จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 126 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านการปกครองและด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย บทบาทที่ได้ทำมากกว่า ทุกเรื่องคือ การเรียกประชุมชาวบ้านเพื่อทำการอบรมสั่งสอน และชี้แจงข้อราชการแก่ชาวบ้าน และการดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งจะต้องพึงกระทำตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผน ของทางราชการ

2. ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน บทบาทที่ได้ทำมากกว่าทุกเรื่องคือ การรายงาน เรื่องทุกข์ร้อนของราษฎรให้ทางราชการทราบเพื่อหาแนวทางแก้ไข

3. ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน บทบาทที่ได้ทำมากกว่าทุกเรื่องคือการสนับสนุนให้ชาวบ้านได้แสดงความคิดเห็นเพื่อศึกษาถึงปัญหาและร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาของชุมชน

4. ด้านการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง เฉลิมพระเกียรติ บทบาทที่ได้ทำมากกว่าทุกเรื่องคือ การประสานในระดับตำบลตามโครงการที่ได้รับมอบหมายจากอำเภอหรือจังหวัดให้มาปฏิบัติในระดับพื้นที่

5. ด้านการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐและของกระทรวงมหาดไทย บทบาทที่ได้ทำมากกว่าทุกเรื่องคือ การส่งเสริมและสนับสนุนในกระบวนการประชาคมหมู่บ้านต่อต้านยาเสพติด

6. ด้านการปฏิบัติงานร่วมกันกับองค์การบริหารส่วนตำบล บทบาทที่ได้ทำมากกว่าทุกเรื่อง คือ การปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่เลือกตั้ง ตามระเบียบคณะกรรมการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

7. ปัญหาในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีดังนี้ มีปัญหาขาดงบประมาณในการปฏิบัติหน้าที่ที่เพียงพอ เพื่อใช้ในการแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชน ได้รับอัตราตอบแทน (เงินเดือน) ในการปฏิบัติหน้าที่น้อยไม่เพียงพอ การถูกลดบทบาทหน้าที่จากรัฐให้ความสำคัญลดน้อยลง และความเข้าใจสับสนของประชาชนในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

8. แนวทางในการแก้ไขปัญหาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีดังนี้ เสนอให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณสู่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยตรง เพิ่มอัตราค่าตอบแทนในการปฏิบัติให้เพียงพอ และรัฐบาลแก้ไขกฎหมายการดำรงตำแหน่งของสมาชิกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และการเข้าไปมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในองค์การบริหารส่วนตำบล

เฉลิม รุ่งตรานนท์ (2552) ศึกษาเรื่องความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 94 คน ตำบลบ้านหลวง จำนวน 158 คน และตำบลช่วงเปา จำนวน 148 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อทำการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการปกครอง และรักษาความสงบเรียบร้อย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

นิทัศน์ ดันจันทน์ (2553) ศึกษาเรื่องบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาล ที่ยกฐานะมาจากสุขาภิบาลในเขตอำเภอบ้านบึง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ศึกษาบทบาท ที่ได้ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน และปัญหาอุปสรรค อุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งเพื่อเสนอแนะ แนวทางในการปรับปรุงบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่เหมาะสมในอนาคต

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากกำนันจำนวน 4 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 11 คน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ตำบลห้วยกุญแจ เทศบาลตำบลหนองไผ่แก้ว อำเภอบ้านบึง เทศบาลตำบลท่าบุญมี และเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี รวม 4 แห่ง ซึ่งผู้ศึกษาเลือกศึกษาจากจำนวนเทศบาลตำบลที่ยกฐานะมาจากสุขาภิบาล รวมทั้งสิ้น 29 แห่ง ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ศึกษาเห็นว่าพื้นที่ที่ศึกษามีสภาพความเป็นชนบทมากกว่าแห่งอื่น ๆ ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทที่ปฏิบัติได้จริง ในปัจจุบัน สรุปได้ 6 ด้าน กล่าวคือ ด้านการปกครองและด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการทะเบียนต่าง ๆ ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และด้านอื่น ๆ เช่น การอนุรักษ์ประเพณี และวัฒนธรรม ที่สำคัญของชาติและของท้องถิ่น รวมทั้งการทำนุบำรุงพุทธศาสนา วัด การปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย เช่น นโยบายแก้ไขปัญหาเสพคิด การแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เฉลิมพระเกียรติ เป็นต้น และพบปัญหาอุปสรรค ดังนี้ ด้านหลักการบริหาร ด้านงบประมาณ ด้านอำนาจหน้าที่ ปัญหาการทับซ้อน และปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม

สุรตยา โสมวงศ์ (2553) ศึกษาเรื่องบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาท ที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร เพื่อหา แนวทางส่งเสริม และพัฒนาบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ตามความเห็น ของราษฎรในเขตพื้นที่อำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนอายุ

18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ t-test แบบ One-sample test F-test (One-way ANOVA) และทดสอบด้วยวิธีจับคู่พหุคูณ (Multiple comparison) ด้วยค่าสถิติ LSD ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติได้จริงพบว่า ในภาพรวมประชาชนคิดว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98) เมื่อศึกษาในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 4.12) รองลงมาคือด้านงานทะเบียน ด้านที่เกี่ยวกับความอาญา (ค่าเฉลี่ย 4.03 และ 3.95) สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร (ค่าเฉลี่ย 3.90)

2. ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับบทบาทความคาดหวังจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า ภาพรวมความคาดหวังในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.52) เมื่อศึกษาในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่าความคาดหวังในระดับมากที่สุดที่ 2 ด้าน คือด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 4.59) และด้านที่เกี่ยวกับความอาญา (ค่าเฉลี่ย 4.57) สำหรับด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร และด้านงานทะเบียน ประชาชนคาดหวังในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.50 และ 4.43)

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบันและบทบาทที่คาดหวังจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับเกณฑ์ที่ระดับความคิดเห็นที่ตั้งไว้ในระดับปานกลางที่รับนัยสำคัญ .05

บทบาทหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปฏิบัติได้จริงในเขตอำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร สูงกว่าระดับปานกลางทั้งในภาพรวม และรายด้านในทุกด้าน คือ ด้านการปกครอง และรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร ด้านที่เกี่ยวกับความอาญา ด้านงานทะเบียน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ

บทบาทหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่คาดหวังในเขตอำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร สูงกว่าระดับปานกลางทั้งในภาพรวม และรายด้านในทุกด้าน คือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร ด้านที่เกี่ยวกับความอาญา ด้านงานทะเบียน ด้านการพัฒนา และส่งเสริมอาชีพ

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบันและบทบาทที่คาดหวังจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่า บทบาทหน้าที่

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบัน ต่ำกว่าบทบาทที่คาดหวังจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทั้งในภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร ด้านที่เกี่ยวกับความอาญา ด้านงานทะเบียน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ

แสงจันทร์ เหล่าสาย (2553) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ศึกษากรณีอำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ การปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และตำแหน่งต่างกัน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 12 ตำบล 145 หมู่บ้าน จำนวน 145 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .77 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test (One-way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า

1. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่ เห็นว่ามีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท โดยรวม และรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ด้านการส่งเสริมอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย และด้านอำนวยความสะดวกและเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากในการด้านการบริหาร การปฏิบัติงานตามกฎหมายอื่น

2. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีความแตกต่างกันระหว่างอายุ ระดับการศึกษาและระยะเวลา ในการดำรงตำแหน่ง และตำแหน่ง เห็นว่า มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่โดยรวมและทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

โดยสรุป เห็นว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เห็นว่ามีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งข้อสังเกตนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุง การปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นสมควรได้รับการเชิดชูเกียรติในโอกาสถัดไป

ณัฐวุฒิ ฤนนอก (2555) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษา ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น (2) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง

และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง (3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 282 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้าน พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในระดับมากถึง 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ด้านอำนวยความสะดวกเป็นธรรม รองลงมาคือ ด้านการให้บริการประชาชน ด้านการพัฒนา และส่งเสริมอาชีพ และด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ตามลำดับ

2. ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง พบว่าไม่แตกต่างกัน

3. จากการศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สรุปได้ดังนี้

จากการการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี แต่การปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับระเบียบกฎหมายหลายฉบับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดทักษะและอุดมการณ์และขาดภาวะผู้นำในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของประชาชนในตำบล หมู่บ้าน

เพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปมีความรู้ความสามารถ สมัครเข้ามารับเลือกเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมากขึ้น ผู้ใหญ่บ้านที่อยู่ในตำแหน่งอยู่แล้ว ควรพัฒนาขีดความสามารถให้มีความรู้ในระเบียบ กฎหมายให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านอย่างต่อเนื่อง ควรปลูกฝังอุดมการณ์ของนักปกครองในฐานะผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในระดับตำบล หมู่บ้าน ให้มีจิตอาสาในการปฏิบัติหน้าที่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชน พร้อมกับการพัฒนาความเป็นผู้นำให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชนที่จะก่อให้เกิดการร่วมมือในการพัฒนาตำบล หมู่บ้าน และสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทิวากรณ์ ศรีเทียน (2555) ศึกษาเรื่องบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ การแสดงบทบาท เปรียบเทียบบทบาทและเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ประชากร ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 193 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

(One-way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า

1. บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอ กันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการปรองดอง ด้านความร่วมมือร่วมใจ ด้านการประนีประนอม ส่วนอีก 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการบังคับและด้านการหลีกเลี่ยง

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่าจำแนกตามตำแหน่งแตกต่างกัน 2 ด้านคือ ด้านการหลีกเลี่ยง และด้านการประนีประนอม ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน ด้านการบังคับและด้านการประนีประนอม แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไร ก็ตาม จำแนกตามอายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่าทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับ .05

3. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้เสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ผู้นำชุมชนควรใช้อำนาจในขอบเขต ของกฎหมายอย่างถูกต้อง มีความยุติธรรม ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการแก้ไขปัญหา ผู้นำชุมชน ควรใช้ความสุขุมรอบคอบใจเย็นไม่ใช้อารมณ์ ไม่ใช้ความรุนแรง ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหา ผู้นำชุมชนควรใช้อำนาจอย่างเด็ดขาดและเต็มที่เหมือนกับตำรวจในการจับผู้ร้าย ในการแก้ไขปัญหา ผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชน และช่วยเหลือคนดี ให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน ผู้นำชุมชนควรมีความมั่นใจในตนเอง และต้องมีความรู้ ความสามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้เสียงส่วนใหญ่ ผู้นำชุมชนต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเข้ากับชาวบ้าน

และประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ผู้นำชุมชนควรให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชน เนื่องจากเกิดการทะเลาะวิวาทบ่อยครั้งและเด็กติดเกมสัปดาห์ไปเรียนหนังสือ ควรหากิจกรรมให้เด็กและเยาวชนทำ ผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ปรึกษาหารือกัน ทำงานอย่างจริงจังและมีความสามัคคี ร่วมกันในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ผู้นำชุมชนควรรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมร่วมกัน อย่างจริงจังและโปร่งใสให้เป็นแบบอย่างที่ดี

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาท อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า

1. การปฏิบัติงานตามบทบาท อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความหลากหลาย เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด นอกจากจะปฏิบัติงานตามภารกิจหลักของกระทรวงมหาดไทยในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแล้ว กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังต้องปฏิบัติงานของทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่สั่งการลงมายังหน่วยงานระดับจังหวัด อำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน ทำให้งานภารกิจของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีความหลากหลายครอบคลุมในทุกด้าน อาทิ เช่น ด้านการปกครอง และรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้แก่ราษฎร ดูแลความเป็นอยู่ทุกข์สุขของราษฎรในเขตพื้นที่ของตน ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านงานทะเบียน เป็นต้น

2. จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกออกเป็น อายุ เพศ ระดับการศึกษา การดำรงตำแหน่ง ส่วนใหญ่พบว่า การปฏิบัติงาน ตามบทบาท อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไม่แตกต่างกัน

3. โดยส่วนใหญ่พบว่า ความคาดหวังในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มักจะสูงกว่าการปฏิบัติงาน ตามบทบาท อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในความเป็นจริง

4. จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะจะเป็นเรื่องงบประมาณที่ไม่เพียงพอ ค่าตอบแทนน้อย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ดังนั้น จึงควรที่จะมีการพัฒนาฝึกอบรมปลูกฝังอุดมการณ์ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้สามารถทำงานดูแลทุกข์สุขของชาวบ้านและขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่เก่าแก่อยู่กับสังคมไทย มาช้านาน คงอยู่สืบไป

ตารางที่ 5 สรุปตัวแปรต้นที่สัมพันธ์กับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่
ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ชื่อผู้วิจัย	ตัวแปรต้น				
	เพศ	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้
นายขงยุทธ ชุ่มฤดี (2551)	-	-	-	-	-
สุวรรณ มาลี (2551)	-	-	-	-	-
อุเทน แจ่มสุวรรณ (2551)	-	✓	✓	✓	-
เกษตรศิริ เสมือนโพธิ์ (2552)	-	-	-	-	-
เฉลิม รุ่งทรานนท์ (2552)	✓	✓	✓	✓	✓
นิทัศน์ ดันจันทน์ (2553)	-	-	-	-	-
สุรัตยา โสมวงศ์ (2553)	-	-	-	-	-
แสงจันทร์ เหล่าสาย (2553)	-	-	-	-	-
ณัฐวดี ภูนอก (2555)	-	-	-	-	-
ทิวากรณ์ ศรีเทียน (2555)	-	-	-	-	-

ตารางที่ 6 กรอบแนวคิดสำหรับสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคล

ลำดับ	ตัวแปร	งานวิจัย/ ทฤษฎี/ แนวคิดอ้างอิง
1	เพศ	เฉลิม รุ่งทรานนท์ (2552) ได้ศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านเพศแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับ	ตัวแปร	งานวิจัย/ ทฤษฎี/ แนวคิดอ้างอิง
2	อายุ	<p>อุเทน แจ่มสุวรรณ (2551) ได้ศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลนาขาง อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรีพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลนาขาง อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05</p> <p>เฉลิม รุ่งทรานนท์ (2552) ได้ศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอลำดวน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านอายุแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05</p>
3	ระดับการศึกษา	<p>อุเทน แจ่มสุวรรณ (2551) ได้ศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลนาขาง อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลนาขาง อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05</p> <p>เฉลิม รุ่งทรานนท์ (2552) ได้ศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอลำดวน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับ	ตัวแปร	งานวิจัย/ ทฤษฎี/ แนวคิดอ้างอิง
4	อาชีพ	<p>อุเทน แจ่มสุวรรณ (2551) ได้ศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลนาขาง อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรีพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลนาขาง อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05</p> <p>เฉลิม รุ่งทรานนท์ (2552) ได้ศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอลำดวน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านอาชีพแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05</p>
5	รายได้	<p>เฉลิม รุ่งทรานนท์ (2552) ได้ศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอลำดวน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านรายได้แตกต่างกันมีความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05</p>

ตารางที่ 7 รายละเอียดการสรุปตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	แหล่งที่มาของตัวแปร	ผลการทบทวน แนวคิด/ ทฤษฎี/ งานวิจัย
1. ด้านการปกครอง	<p>1. นายยงยุทธ ชุ่มฤดี (2551) ได้ศึกษาบทบาทในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง</p> <p>2. สุวรรณ มาลี (2551) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามบทบาทหน้าที่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม</p> <p>3. อุเทน แจ่มสุวรรณ (2551) ได้ศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลนาขาง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี</p> <p>4. เกษตรศิริ เสมือนโพธิ์ (2552) ได้ศึกษาบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537: กรณีศึกษาอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์</p>	<p>หมายถึง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอันจะประกอบไปด้วยภารกิจหลายด้าน อาทิ การประชุมชี้แจงข้อราชการให้ชาวบ้านทราบอย่างสม่ำเสมอ การบำรุงรักษาสาธารณสมบัติของหมู่บ้าน/ ชุมชนการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้กับราษฎรในหมู่บ้านสนับสนุนการเลือกตั้งทุกระดับในพื้นที่ การส่งเสริมให้ความรู้แก่ราษฎรเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย</p>

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งที่มาของตัวแปร	ผลการทบทวน แนวคิด/ ทฤษฎี/ งานวิจัย
	5. เฉลิม รุ่งทรานนท์ (2552) ได้ศึกษา ความคาดหวังของประชาชนต่อ บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	
	6. นิตศน์ ต้นจันทน์ (2553) ได้ศึกษา บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลที่ยกฐานะมาจาก สุขาภิบาลในเขตอำเภอบ้านบึง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	
	7. สุรัตยา โฮมวงส์ (2553) ได้ศึกษา บทบาทหน้าที่เป็นจริงและบทบาท ที่คาดหวังของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร	
	8. แสงจันทร์ เหล่าสาย (2553) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน: ศึกษา กรณี อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์	
	9. ณัฐวุฒิ ถุนนอก (2555) ได้ศึกษา การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษา: อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งที่มาของตัวแปร	ผลการทบทวน แนวคิด/ ทฤษฎี/ งานวิจัย
2. ด้านรักษา ความสงบ เรียบร้อยของ ราษฎร	<p>1. นายขงยุทธ ชุ่มฤดี (2551) ได้ศึกษา บทบาทในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง</p> <p>2. อุเทน แจ่มสุวรรณ (2551) ได้ศึกษา ทัศนคติของประชาชนต่อบทบาท และอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลนายาง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี</p> <p>3. เฉลิม รุ่งทรานนท์ (2552) ได้ศึกษา ความคาดหวังของประชาชนต่อ บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่</p> <p>4. นิตศันต์ ต้นจันทน์ (2553) ได้ศึกษา บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลที่ยกฐานะมาจาก สุขาภิบาลในเขตอำเภอบ้านบึง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี</p> <p>5. สุรัตยา โฮมวงศ์ (2553) ได้ศึกษา บทบาทหน้าที่เป็นจริงและบทบาท ที่คาดหวังของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร</p>	<p>หมายถึง การสอดส่องดูแลจัดเวรยาม รักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน/ ชุมชนการสอดส่องดูแลไม่ให้ราษฎร ในพื้นที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดการดูแล รักษาความสงบเรียบร้อย ในงานประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน/ หมู่บ้านการแจ้งเตือนภัยหรือให้ ความช่วยเหลือราษฎรยามเกิดภัยพิบัติ เช่น อัคคีภัย อุทกภัย ฯลฯ และการส่วนร่วมในการจับกุม ปราบปราม ผู้กระทำผิดกฎหมาย ในชุมชน/ หมู่บ้าน</p>

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งที่มาของตัวแปร	ผลการทบทวน แนวคิด/ ทฤษฎี/ งานวิจัย
3. ด้านงาน ทะเบียน	<p>1. นายขงยุทธ ชุ่มฤดี (2551) ได้ศึกษา บทบาทในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง</p> <p>2. อุเทน แจ่มสุวรรณ (2551) ได้ศึกษา ทัศนคติของประชาชนต่อบทบาท และอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลนายาง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี</p> <p>3. เกลิม รุ่งทรานนท์ (2552) ได้ศึกษา ความคาดหวังของประชาชนต่อ บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่</p> <p>4. นิตศัน ดันจันทน์ (2553) ได้ศึกษา บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลที่ยกฐานะมาจาก สุขาภิบาลในเขตอำเภอบ้านบึง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี</p> <p>5. สุรัตยา โสมวงศ์ (2553) ได้ศึกษา บทบาทหน้าที่เป็นจริงและบทบาท ที่คาดหวังของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร</p>	<p>หมายถึง การปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการจัดทำสำรวจบัญชีสำมะโนครัว ให้เป็นปัจจุบันเสมอการทำหน้าที่ นายทะเบียนให้แก่ราษฎรในการแจ้ง เกิด แจ้งตาย และย้ายที่อยู่การสำรวจ ปรับปรุงจัดทำบัญชีสัตว์พาหนะ ที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณสมำเสมอ การให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ให้ความรู้แก่ราษฎรในด้านการเพิ่มชื่อ บุคคลตามกฎหมายสัญชาติ เป็นต้น</p>

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งที่มาของตัวแปร	ผลการทบทวน แนวคิด/ ทฤษฎี/ งานวิจัย
4. ด้านการ พัฒนา และส่งเสริม อาชีพราษฎร	<p>1. นายขงยุทธ ชุ่มฤดี (2551) ได้ศึกษา บทบาทในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง</p> <p>2. อุเทน แจ่มสุวรรณ (2551) ได้ศึกษา ทัศนคติของประชาชนต่อบทบาท และอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลนายาง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี</p> <p>3. เถลิ้ม รุ่งทรานนท์ (2552) ได้ศึกษา ความคาดหวังของประชาชนต่อ บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่</p> <p>4. นิทัศน์ ต้นจันทน์ (2553) ได้ศึกษา บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลที่ยกฐานะมาจาก สุขาภิบาลในเขตอำเภอบ้านบึง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี</p> <p>5. สุรัตยา โฮมวงศ์ (2553) ได้ศึกษา บทบาทหน้าที่เป็นจริงและบทบาท ที่คาดหวังของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร</p>	<p>หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชาชนรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพ การให้ความรู้แก่ราษฎร ในด้านการพัฒนาอาชีพอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>การสนับสนุน ส่งเสริมให้ราษฎร ประกอบอาชีพตามแนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงการเปิดโอกาส ให้ประชาชนในชุมชน/ หมู่บ้าน เสนอปัญหาความต้องการในการจัดทำ แผนพัฒนาชุมชน/ หมู่บ้านเกี่ยวกับ การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ การสนับสนุน ส่งเสริมสินค้า ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ชาวบ้าน เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน</p>

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งที่มาของตัวแปร	ผลการทบทวน แนวคิด/ ทฤษฎี/ งานวิจัย
	6. ณัฐวุฒิ ถุนนอก (2555) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษา: อำเภอขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	
5. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1. อุเทน แจ่มสุวรรณ (2551) ได้ศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลนาขาง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี	หมายถึง การป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ในเขตพื้นที่การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนร่วมกันปลูกต้นไม้ และรักษาป่าต้นน้ำ การให้ความรู้
	2. เฉลิม รุ่งอรุณนที (2552) ได้ศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	แก่ราษฎรเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนลดการใช้สารเคมีในการทำการเกษตร เพื่อรักษาแร่ธาตุในดินการณรงค์
	3. นิทัศน์ ต้นจันทน์ (2553) ได้ศึกษาบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลที่ยกฐานะมาจากสุขาภิบาลในเขตอำเภอบ้านบึง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	ให้แก่ราษฎรในชุมชนไม่เผาขยะหรือเผาป่า เพื่อป้องกันปัญหาหมอกพิษทางอากาศ
	4. สุรัตยา โฮมวงศ์ (2553) ได้ศึกษาบทบาทหน้าที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร	

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปร	แหล่งที่มาของตัวแปร	ผลการทบทวน แนวคิด/ ทฤษฎี/ งานวิจัย
	5. แสงจันทร์ เหล่าสาย (2553) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน: ศึกษากรณี อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์	

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. เสนอผลการแปลผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือประชาชนในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 13,324 คน (สำนักทะเบียนอำเภอตาพระยา, 2559) (ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2559)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวแทนครัวเรือนในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 389 คน โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 0.95 ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ด้วยการใช้สูตรของ Yamane (1967) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n	คือ	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
N	คือ	ขนาดประชากร
E	คือ	คลาดคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ (โดยการศึกษาครั้งนี้ กำหนดให้เท่ากับ .05)

แทนค่าจากสูตร

$$n = \frac{13,324}{1 + 13,324(0.05)^2}$$

$$n = 389$$

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างมาจากการคำนวณตามสูตรของยามานะ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 389 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยการแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามตำบล ได้ ตำบล ตามสัดส่วนของตัวแทนครัวเรือนรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ตำบล	ครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง (ตัวแทนครัวเรือน)
1. ตาพระยา	3,465	101
2. ทัพเสด็จ	2,412	70
3. ทัพราช	3,379	99
4. ทัพไทย	2,105	62
5. โคกลาน	1,963	57
รวม	13,324	389

และทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยใช้เทคนิคตารางเลขสุ่ม ให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำแนกออกเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ ลักษณะคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 25 ข้อ

โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้	4	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัย ได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องความคิดเห็นของประชาชน ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว จากนั้นนำมา กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้าง แบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่า ครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่จากนั้นนำไปให้อาจารย์จิตพล ชัยมะดัน อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบเนื้อหาโดยภาพรวม แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

3.1 นายอรยงค์ ท่าใหญ่	นายอำเภอตาพระยา
3.2 นายชนกฤษ ศรีภักดิ์	ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง
อำเภอตาพระยา
3.3 ดร.จักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์	อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยบูรพา

เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

และนำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และนำมาหาค่าดัชนี ความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of item objective congruence หรือ IOC) โดยเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ส่วนที่มีค่าน้อยกว่า 0.5 นำไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดค่าคะแนนสำหรับการพิจารณาความสอดคล้อง ดังนี้

- +1 หมายถึง คำถามนั้นสอดคล้อง
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
- 1 หมายถึง คำถามนั้นไม่สอดคล้อง

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสระแก้ว จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม 0.95 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองและนำตัวผู้วิจัย จากวิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงนายอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว เพื่อความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไปแจกในที่ประชุมประชาคมหมู่บ้าน
3. จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปจำนวน 398 ชุด โดยมีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา และมีความสมบูรณ์ จำนวน 398 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ ทำการตรวจสอบความถูกต้องและนำไปวิเคราะห์ประเมินผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้วิธีการประมวลผลค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว
- ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบและทดสอบสมมติฐานการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ที่มีความแตกต่างระหว่าง ใช้สถิติ t-test และ F-test (One-way ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ เชฟเฟ่ (Scheffe')

เกณฑ์การแปลผล

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปลผลโดยนำค่าของคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลผลโดยใช้สูตรการหาอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับที่ต้องการ}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย

4.21-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
3.41-4.20	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
2.61-3.40	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
1.81-2.60	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1.00-1.80	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว” กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ ตัวแทนครัวเรือนในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวนการทดสอบสมมติฐาน 389 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

ตอนที่ 4

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	231	59.38
หญิง	158	40.62
รวม	389	100.00

จากตารางที่ 9 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 59.38 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 40.62

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18-28 ปี	107	27.51
29-38 ปี	144	37.02
39-48 ปี	91	23.39
49-58 ปี	39	10.03
59-68 ปี	8	2.06
รวม	389	100.00

จากตารางที่ 10 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 29-38 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.02 รองลงมามีอายุระหว่าง 18-28 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.51 และมีอายุ 59-68 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.06

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	100	25.71
มัธยมศึกษา	172	44.22
อนุปริญญา/ เทียบเท่า	38	9.77
ปริญญาตรี/ เทียบเท่า	63	16.20
สูงกว่าปริญญาตรี	16	4.11
รวม	389	100.00

จากตารางที่ 11 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.22 รองลงมา จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25.71 และจบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.11

ตารางที่ 12 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	92	23.65
รับจ้างทั่วไป	115	29.56
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	93	23.91
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	89	22.88
รวม	389	100.00

จากตารางที่ 12 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.56 รองลงมา มีอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 23.91 และมีอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.88

ตารางที่ 13 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	81	20.82
5,001-10,000 บาท	139	35.73
10,001-15,000 บาท	116	29.82
15,001-20,000 บาท	31	7.97
20,000 บาทขึ้นไป	22	5.66
รวม	389	100.00

จากตารางที่ 13 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.73 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.82 และมีรายได้ต่อเดือน 20,000 บาทขึ้นไป น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.66

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 14 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชน
ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการปกครอง

1. ด้านการปกครอง	ระดับความคิดเห็น					(\bar{X})	SD	แปลความ	อันดับ
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)				
1.1 การประชุมชี้แจง ข้อราชการให้ชาวบ้าน ทราบอย่างสม่ำเสมอ	76 (19.54)	165 (42.42)	134 (34.45)	14 (3.60)	-	3.78	0.80	เห็นด้วย มาก	1
1.2 การบำรุงรักษา สาธารณสมบัติของ หมู่บ้าน/ชุมชน	74 (79.02)	141 (36.25)	152 (39.07)	19 (4.88)	3 (0.77)	3.68	0.86	เห็นด้วย มาก	2
1.3 การเสริมสร้าง ความปรองดอง สมานฉันท์ให้กับ ราษฎรในหมู่บ้าน	71 (18.25)	130 (33.42)	136 (34.96)	47 (12.08)	5 (1.29)	3.55	0.97	เห็นด้วย มาก	5
1.4 การสนับสนุน การเลือกตั้งทุกระดับ ในพื้นที่	72 (18.51)	134 (34.45)	160 (41.13)	16 (4.11)	7 (1.80)	3.64	0.89	เห็นด้วย มาก	3
1.5 การส่งเสริมให้ ความรู้แก่ราษฎร เกี่ยวกับการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย	79 (20.31)	110 (28.28)	173 (44.47)	22 (5.66)	5 (1.29)	3.61	0.91	เห็นด้วย มาก	4
			รวม			3.65	0.89	เห็นด้วย มาก	

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่
อำเภอตาพระยา ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว
ด้านการปกครองในภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.65$, $SD = 0.89$)
เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการประชุมชี้แจงข้อราชการให้ชาวบ้านทราบอย่างสม่ำเสมอ
อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.78$, $SD = 0.70$) เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ด้านการบำรุง

รักษาธารณสมบัติของหมู่บ้าน/ ชุมชนอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.68$, $SD = 0.86$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้กับราษฎรในหมู่บ้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.32$, $SD = 0.76$)

ตารางที่ 15 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชน ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร

2. ด้านรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร	ระดับความคิดเห็น					(\bar{X})	SD	แปลความ	อันดับ
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)				
2.1 การสอดส่องดูแลไม่ให้ราษฎรในพื้นที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	68 (17.48)	139 (35.73)	150 (38.56)	25 (6.43)	7 (1.80)	3.61	0.91	เห็นด้วยมาก	1
2.2 การดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในงานประเพณีต่างๆ ของชุมชน/ หมู่บ้าน	63 (16.20)	151 (38.82)	135 (34.70)	33 (8.48)	33 (8.48)	3.59	0.92	เห็นด้วยมาก	2
2.3 การสอดส่องดูแลจัดเวรยามรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน/ ชุมชน	48 (12.31)	153 (39.33)	154 (39.59)	23 (5.91)	11 (2.83)	3.52	0.89	เห็นด้วยมาก	5
2.4 การแจ้งเตือนภัยหรือให้ความช่วยเหลือราษฎรยามเกิดภัยพิบัติ เช่น อัคคีภัย อุทกภัย ฯลฯ	56 (14.40)	147 (37.79)	146 (37.53)	35 (9.00)	3 (1.29)	3.55	0.89	เห็นด้วยมาก	3
2.5 ส่วนร่วมในการจับกุมปราบปราม ผู้กระทำความผิดกฎหมายในชุมชน/ หมู่บ้าน	59 (15.17)	141 (36.25)	150 (38.56)	32 (8.23)	7 (1.80)	3.55	0.91	เห็นด้วยมาก	4
			รวม			3.56	0.90	เห็นด้วยมาก	

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่อำเภอตาพระยา ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.90$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการสอดส่องดูแลไม่ให้ราษฎรในพื้นที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.61$, $SD = 0.91$) เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ด้านการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในงานประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน/ หมู่บ้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.59$, $SD = 0.92$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการสอดส่องดูแลจัดเวรยามรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน/ ชุมชน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.52$, $SD = 0.89$)

ตารางที่ 16 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชน ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านงานทะเบียน

3. ด้านงานทะเบียน	ระดับความคิดเห็น					(\bar{X})	SD	แปลความ	อันดับ
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)				
3.1 การเข้าตรวจปฏิบัติหน้าที่ให้บริการราษฎรทางด้านงานทะเบียนเป็นประจำ	50 (12.85)	118 (30.33)	164 (42.16)	46 (11.83)	11 (2.83)	3.39	0.95	เห็นด้วยปานกลาง	3
3.2 การจัดทำสำรวจบัญชีสำมะโนครัวให้ปัจจุบันเสมอ	37 (9.51)	113 (29.05)	202 (51.93)	30 (7.71)	30 (7.71)	3.37	0.83	เห็นด้วยปานกลาง	4
3.3 ทำหน้าที่นายทะเบียนให้แก่ราษฎรในการแจ้งเกิด แจ้งตาย และย้ายที่อยู่	55 (14.14)	160 (41.13)	142 (36.50)	27 (6.94)	5 (1.29)	3.60	0.86	เห็นด้วยมาก	1
3.4 การสำรวจปรับปรุงจัดทำบัญชีสัตว์พาหนะที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณสำมะเสมอ	37 (9.51)	82 (21.08)	180 (46.27)	79 (20.31)	11 (2.83)	3.14	0.94	เห็นด้วยปานกลาง	5

ตารางที่ 16 (ต่อ)

3. ด้านงานทะเบียน	ระดับความคิดเห็น					(\bar{X})	SD	แปลความ	อันดับ
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)				
3.5 การให้ความช่วยเหลือ แนะนำให้ความรู้แก่ราษฎรในด้านการเพิ่มชื้อบุคคลตามกฎหมายสัญชาติ	41 (10.54)	120 (30.85)	190 (48.84)	35 (9.00)	3 (0.77)	3.41	0.83	เห็นด้วย 2 มาก	
รวม						3.38	0.88	เห็นด้วย ปานกลาง	

จากตารางที่ 16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่อำเภอตาพระยา ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ด้านงานทะเบียน ในภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, $SD = 0.88$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ด้านทำหน้าที่นายทะเบียนให้แก่ราษฎรในการแจ้งเกิด แจ้งตาย และย้ายที่อยู่ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.60$, $SD = 0.86$) เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือ แนะนำให้ความรู้แก่ราษฎรในด้านการเพิ่มชื้อบุคคลตามกฎหมายสัญชาติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.41$, $SD = 0.83$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการสำรวจปรับปรุงจัดทำบัญชีสัตว์พาหนะที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณสมำเสมออยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.41$, $SD = 0.83$)

ตารางที่ 17 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชน
 ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพราษฎร

4. ด้านการพัฒนา และส่งเสริมอาชีพราษฎร	ระดับความคิดเห็น					(\bar{X})	SD	แปลความ	อันดับ
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)				
4.1 การส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชน รวมกลุ่มเพื่อพัฒนา อาชีพ	42 (10.80)	142 (36.50)	177 (45.50)	21 (5.40)	7 (1.80)	3.49	0.83	เห็นด้วย มาก	2
4.2 การให้ความรู้ แก่ราษฎรใน ด้านการพัฒนาอาชีพ อย่างสม่ำเสมอ	41 (10.54)	138 (35.48)	161 (41.39)	40 (10.28)	9 (2.31)	3.42	0.89	เห็นด้วย มาก	4
4.3 การสนับสนุน ส่งเสริมให้ราษฎร ประกอบอาชีพ ตามแนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	48 (12.34)	156 (40.10)	145 (37.28)	33 (8.48)	7 (1.80)	3.53	0.88	เห็นด้วย มาก	1
4.4 การเปิดโอกาสให้ ประชาชนในชุมชน/ หมู่บ้าน เสนอปัญหา ความต้องการ ในการจัดทำ แผนพัฒนาชุมชน/ หมู่บ้านเกี่ยวกับ การส่งเสริมพัฒนา อาชีพ	52 (13.37)	114 (29.31)	188 (48.33)	23 (5.91)	12 (3.08)	3.44	0.91	เห็นด้วย มาก	3
4.5 การสนับสนุน ส่งเสริมสินค้าตาม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชาวบ้าน เพื่อยกระดับ ความเป็นอยู่ ของชาวบ้านให้ดีขึ้น อย่างยั่งยืน	39 (10.03)	140 (35.99)	157 (40.36)	44 (11.31)	9 (2.31)	3.40	0.90	เห็นด้วย ปานกลาง	5
			รวม			3.46	0.88	เห็นด้วย มาก	

จากตารางที่ 17 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่อำเภอตาพระยา ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพราษฎรในภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.46$, $SD = 0.88$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการสนับสนุน ส่งเสริมให้ราษฎรประกอบอาชีพตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.53$, $SD = 0.88$) เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.49$, $SD = 0.83$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการสนับสนุน ส่งเสริมสินค้าตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ชาวบ้าน เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, $SD = 0.90$)

ตารางที่ 18 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของประชาชน ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น					(\bar{X})	SD	แปลความ	อันดับ
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)				
5.1 การป้องกัน และปราบปราม การลักลอบตัดไม้ ทำลายป่าในเขตพื้นที่	42 (10.80)	122 (31.36)	181 (46.53)	38 (9.77)	6 (1.54)	3.40	0.86	เห็นด้วย ปานกลาง	1
5.2 การส่งเสริม และสนับสนุน ให้ประชาชนร่วมกัน ปลูกต้นไม้ และรักษาป่าต้นน้ำ	45 (11.57)	106 (27.25)	175 (44.99)	55 (14.14)	8 (2.06)	3.32	0.93	เห็นด้วย ปานกลาง	3
5.3 การให้ความรู้ แก่ราษฎรเกี่ยวกับ การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	41 (10.54)	111 (28.53)	180 (46.27)	47 (12.08)	10 (2.57)	3.32	0.91	เห็นด้วย ปานกลาง	2

ตารางที่ 18 (ต่อ)

5. ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น					(\bar{X})	SD	แปลความ	อันดับ
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)				
5.4 การส่งเสริมให้ ประชาชนในชุมชนลด การใช้สารเคมีในการทำ การเกษตร เพื่อรักษา แร่ธาตุในดิน	29 (7.46)	122 (31.36)	177 (45.50)	51 (13.11)	10 (2.57)	3.28	0.88	เห็นด้วย ปานกลาง	4
5.5 การรณรงค์ ให้เกษตรกรในชุมชน ไม่เผาขยะหรือเผาป่า เพื่อป้องกันปัญหามลพิษ ทางอากาศ	30 (7.71)	125 (32.13)	169 (43.44)	53 (13.62)	12 (3.08)	3.28	0.90	เห็นด้วย ปานกลาง	5
						3.32	0.90	เห็นด้วย ปานกลาง	

จากตารางที่ 18 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่อำเภอตาพระยา ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, $SD = 0.90$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในเขตพื้นที่อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, $SD = 0.86$) เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ด้านการให้ความรู้แก่ราษฎรเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, $SD = 0.91$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการรณรงค์ให้เกษตรกรในชุมชนไม่เผาขยะหรือเผาป่า เพื่อป้องกันปัญหามลพิษทางอากาศ ($\bar{X} = 3.28$, $SD = 0.90$)

ตารางที่ 19 สรุปภาพรวมของความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ความคิดเห็นต่อการบริการงานด้านจรจร	(\bar{X})	SD	แปลความ	อันดับ
1. ด้านการปกครอง	3.65	0.89	เห็นด้วยมาก	1
2. ด้านรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร	3.56	0.90	เห็นด้วยมาก	2
3. ด้านงานทะเบียน	3.38	0.88	เห็นด้วย ปานกลาง	4
4. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพราษฎร	3.46	0.88	เห็นด้วยมาก	3
5. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.32	0.90	เห็นด้วย ปานกลาง	5
รวม	3.47	0.89	เห็นด้วยมาก	

จากตารางที่ 19 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่อำเภอตาพระยา ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ภาพรวมในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.47$, $SD = 0.89$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน พบว่า ด้านการปกครองเป็นอันดับหนึ่ง อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.65$, $SD = 0.89$) รองลงมาได้แก่ ด้านรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.90$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, $SD = 0.90$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งผลการศึกษานี้จะขึ้นอยู่กับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏผล ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (n = 389)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	SD	t	Sig.
ชาย	231	3.44	0.60	-1.18	0.23
หญิง	158	3.51	0.60		

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 20 การทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้วของเพศชายและเพศหญิง พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.23 ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้น ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	SD
18-28 ปี	3.61	0.53
29-38 ปี	3.40	0.47
39-48 ปี	3.51	0.57
49-58 ปี	3.46	0.98
59-68 ปี	2.44	0.40

จากตารางที่ 21 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำแนกตาม อายุ พบว่า มีอายุ 18-28 ปี เป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 3.61$, $SD = 0.53$) รองลงมาได้แก่ มีอายุ 39-48 ปี ($\bar{X} = 3.51$, $SD = 0.57$) และอันดับสุดท้าย คือ มีอายุ 59-68 ปี ($\bar{X} = 2.44$, $SD = 0.40$)

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็น	Df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	11.44	2.86	8.49*	0.00
ภายในกลุ่ม	384	129.28	0.34		
รวม	388	140.72			

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 22 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ของกลุ่มอายุต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้วแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ด้วยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe') ต่อได้ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อบทบาท
หน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามอายุ

อายุ	ค่าเฉลี่ย	อายุ				
		18-28 ปี	29-38 ปี	39-48 ปี	49-58 ปี	59-68 ปี
18-28 ปี	3.61	-	-0.21*	-0.10	-0.15	1.17*
29-38 ปี	3.40	-	-	-0.11	-0.06	0.96*
39-48 ปี	3.51	-	-	-	0.05	1.07*
49-58 ปี	3.46	-	-	-	-	1.01*
59-68 ปี	2.44					

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 18-28 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากอายุ 29-38 ปี และ 59-68 ปี โดยพบว่าประชาชนที่มีอายุ 18-28 ปี มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้วน้อยกว่าอายุ 29-38 ปี แต่มากกว่าอายุ 59-68 ปี ประชาชนที่มีอายุ 29-38 ปี อายุ 39-48 ปี และอายุ 49-58 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากอายุ 59-68 ปี โดยพบว่า ประชาชนที่มีอายุ 29-38 ปี อายุ 39-48 ปี และอายุ 49-58 ปี มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว มากกว่าอายุ 59-68 ปี

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่
ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	SD
ประถมศึกษา	3.40	0.64
มัธยมศึกษา	3.45	0.46
อนุปริญญา/ เทียบเท่า	3.41	0.98
ปริญญาตรี	3.66	0.55
สูงกว่าปริญญาตรี	3.74	0.64

จากตารางที่ 24 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นของประชาชน
 ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำแนกตาม
 ระดับการศึกษา พบว่า มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี เป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 3.74$, $SD = 0.64$)
 รองลงมาได้แก่ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.66$, $SD = 0.55$) และอันดับสุดท้าย คือ
 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ($\bar{X} = 3.40$, $SD = 0.64$)

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็น
 ต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ความคิดเห็น	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	4	4.10	1.03	2.88*	0.02
ภายในกลุ่ม	384	136.612	0.36		
รวม	388	140.714			

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 25 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
 ในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ของกลุ่มระดับการศึกษาต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม
 พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.02 ซึ่งน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้น
 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่
 อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ด้วยวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe')
 ต่อได้ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อบทบาท
หน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ระดับการศึกษา				
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา/ เทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
ประถมศึกษา	3.40	-	-0.04	-0.01	-0.26*	-0.33*
มัธยมศึกษา	3.45	-	-	-0.04	-0.21*	-0.28
อนุปริญญา/เทียบเท่า	3.41	-	-	-	-0.25*	-0.32
ปริญญาตรี	3.66	-	-	-	-	-0.07
สูงกว่าปริญญาตรี	3.74	-	-	-	-	-

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ
เชฟเฟ (Scheffe') พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างจาก
การศึกษาระดับปริญญาตรี โดยพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็น
ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้วน้อยกว่าประชาชน
ที่มีการศึกษา ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

ประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากการศึกษา
ปริญญาตรี โดยพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่
ของกำนันผู้ใหญ่บ้านน้อยกว่าการศึกษาระดับปริญญาตรี

ประชาชนที่มีการศึกษาอนุปริญญา/เทียบเท่า มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากการศึกษา
ปริญญาตรี โดยพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาอนุปริญญา/เทียบเท่า มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่
ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน น้อยกว่าการศึกษาปริญญาตรี

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	\bar{X}	SD
เกษตรกร	3.41	0.63
รับจ้างทั่วไป	3.31	0.49
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	3.54	0.49
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.69	0.74

จากตารางที่ 27 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอาชีพพบว่า มีอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ เป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 0.74$) รองลงมาได้แก่ มีอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X} = 3.54$, $SD = 0.49$) และอันดับสุดท้าย คือ มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ($\bar{X} = 3.31$, $SD = 0.49$)

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามอาชีพ

ความคิดเห็น	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	3	8.01	2.67	7.75*	0.00
ภายในกลุ่ม	385	132.70	0.34		
รวม	388	140.71			

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 28 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้วของกลุ่มอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้น ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้วแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ด้วยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe) ต่อได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	อาชีพ			
		เกษตรกร	รับจ้างทั่วไป	ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ
เกษตรกร	3.41	-	0.10	-0.13	-0.28*
รับจ้างทั่วไป	3.31	-	-	-0.23*	-0.37*
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	3.54	-	-	-	-0.15
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.69	-	-	-	-

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ เชฟเฟ (Scheffe) พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ โดยพบว่าประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา น้อยกว่าประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ

ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัวและรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ โดยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ รับจ้างทั่วไปมีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา น้อยกว่าอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว และรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความคิดเห็นของประชาชน
ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 30 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่
ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	\bar{X}	SD
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.48	0.77
5,001-10,000 บาท	3.33	0.33
10,001-15,000 บาท	3.53	0.56
15,001-20,000 บาท	3.87	0.54
20,000 บาทขึ้นไป	3.50	1.08

จากตารางที่ 30 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นของประชาชน
ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้วพบว่า มีรายได้
20,000 บาทขึ้นไป เป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 1.08$) รองลงมาได้แก่ มีรายได้ 15,001-20,000
บาท ($\bar{X} = 3.87$, $SD = 0.54$) และอันดับสุดท้าย คือ มีรายได้ 5,001-10,000 บาท ($\bar{X} = 3.33$,
 $SD = 0.33$)

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็น
ต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ความคิดเห็น	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	8.07	2.01	5.84*	0.00
ภายในกลุ่ม	384	132.65	0.34		
รวม	388	140.71			

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 31 เปรียบเทียบระดับของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
ในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ของกลุ่มรายได้ต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า

ค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้น ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ด้วยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe') ต่อได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	ค่าเฉลี่ย	รายได้ต่อเดือน				
		ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,001-10,000 บาท	10,001-15,000 บาท	15,001-20,000 บาท	20,000 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.48	-	0.15	-0.05	-0.39*	-0.03
5,001-10,000 บาท	3.33	-	-	-0.20*	-0.54*	-0.17
10,001-15,000 บาท	3.53	-	-	-	-0.34*	0.02
15,001-20,000 บาท	3.87	-	-	-	-	0.37*
20,000 บาทขึ้นไป	3.50	-	-	-	-	-

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ เชฟเฟ (Scheffe') พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท มีความคิดเห็นแตกต่างจากรายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท โดยพบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านน้อยกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท และ 15,001-20,000 บาท โดยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท และ 15,001-20,000 บาท มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านน้อยกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท โดยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านน้อยกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน 20,000 บาทขึ้นไป โดยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน 20,000 บาทขึ้นไป

ตารางที่ 33 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

สมมติฐาน	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	
	ปฏิเสธสมมติฐาน	ยอมรับสมมติฐาน
1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่แตกต่างกัน	✓	
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่แตกต่างกัน		✓
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่แตกต่างกัน		✓
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่แตกต่างกัน		✓
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่แตกต่างกัน		✓

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษา “ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว มีกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ตัวแทนครัวเรือนในพื้นที่อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 389 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน โดยสถิติในการวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกทางเดียว (One way analysis of variance: One-way ANOVA) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป ค่า t-test สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe') ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การศึกษา “ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว” สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง มีอายุ 29-38 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และมีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท

2. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนตัวแทนครัวเรือนในพื้นที่อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อทำการจัดอันดับด้านการปกครองพบว่า ด้านการประชุมชี้แจงข้อราชการให้ชาวบ้านทราบอย่างสม่ำเสมอ

เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ ด้านการบำรุงรักษาสาธารณสมบัติของหมู่บ้าน/ ชุมชน และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้กับราษฎรในหมู่บ้าน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ของความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน พบว่า

2.1 ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก โดยมีความคิดเห็นว่าด้านการสอดส่องดูแลไม่ให้ราษฎรในพื้นที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นอันดับหนึ่ง อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก รองลงมา คือ ด้านการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย ในงานประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน/ หมู่บ้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมากและอันดับสุดท้าย คือ ด้านการสอดส่องดูแลจัดเวรยามรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน/ ชุมชน อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

2.2 ด้านงานทะเบียนในภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง โดยมีความคิดเห็นว่า ด้านทำหน้าที่นายทะเบียนให้แก่ราษฎรในการแจ้งเกิด แจ้งตาย และย้ายที่อยู่ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านการให้ความช่วยเหลือ แนะนำให้ความรู้ แก่ราษฎรในด้านการเพิ่มชื่อบุคคลตามกฎหมายสัญชาติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการสำรวจปรับปรุงจัดทำบัญชีสัตว์พาหนะที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณสมำเสมออยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

2.3 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพราษฎรในภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก โดยมีความคิดเห็นว่า ด้านการสนับสนุน ส่งเสริมให้ราษฎรประกอบอาชีพ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการสนับสนุน ส่งเสริมสินค้าตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ชาวบ้าน เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง

2.4 ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมความคิดเห็น อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง โดยมีความคิดเห็นว่าด้านการป้องกันและปราบปรามการลักลอบ ตัดไม้ทำลายป่าในเขตพื้นที่อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางเป็นอันดับหนึ่ง อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ด้านการให้ความรู้แก่ราษฎรเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางและอันดับสุดท้าย คือ ด้านการรณรงค์ให้แก่ราษฎรในชุมชน ไม่เผาขยะหรือเผาป่า เพื่อป้องกันปัญหาหมอกพิษทางอากาศ

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน

3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนมีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผล

การศึกษา “ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว” ได้ศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล และเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น สามารถนำผลการศึกษามาอภิปรายผล ดังนี้

ผลการศึกษาโดยรวมพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อทำการจัดอันดับพบว่า ด้านการปกครองเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ ด้านรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัตยา โสมวงศ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติได้จริง ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวม ประชาชนคิดว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการพัฒนา และส่งเสริมอาชีพ รองลงมาคือ ด้านงานทะเบียนด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา และด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมาเป็นลำดับสุดท้ายคือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร ตามลำดับ

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เถลิ้ม รุ่งทรานนท์ (2552) ได้ศึกษาเรื่องความคาดหวังของประชาชน ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยแต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ อุเทน แจ่มสุวรรณ (2551) ได้ศึกษา เรื่องทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลนาข่าง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็น ของประชาชนต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลนาข่าง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับรายด้านดังนี้ ด้านการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ด้านการพัฒนาท้องถิ่นและคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้านการรักษา ความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปจากผลการศึกษาที่พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เนื่องจาก กำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ได้มีการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและเป็นที่ยัง ของประชาชนมีหน้าที่หลักในการ “บำบัดทุกข์บำรุงสุข” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้รับ บริการที่ดีและเกิดความพึงพอใจอย่างสูงสุด

ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุระดับการศึกษาอาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการวิจัย ดังกล่าวผู้เขียนจึงนำเสนอการอภิปราย ดังนี้

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุเทน แจ่มสุวรรณ (2551) ได้ศึกษา เรื่องทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลนาข่าง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ประชาชนที่มีเพศ แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาท และอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลนาข่าง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนโยบายการบริหารงานของ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งหลักธรรมาภิบาลและเน้นการบำบัดทุกข์บำรุงสุข ให้กับประชาชน โดยให้กำนันผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุเทน แจ่มสุวรรณ (2551) ได้ศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลนายาง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลนายาง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิม รุ่งตรานนท์ (2552) ได้ศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านอายุแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะลักษณะกลุ่มของตัวอย่างที่เห็นด้วยกับบทบาทหน้าที่ที่น้อยที่สุดคือกลุ่มอายุระหว่าง อายุ 59-68 ปี อยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุซึ่งต้องการการดูแลเพิ่มมากขึ้นจึงอาจเห็นว่าบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านน้อยเกินไป จึงส่งผลให้แตกต่างจากกลุ่มอายุอื่น ๆ

3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุเทน แจ่มสุวรรณ (2551) ได้ศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลนายาง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลนายาง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิม รุ่งตรานนท์ (2552) ได้ศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาที่เห็นด้วยกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี แตกต่างจากกลุ่มระดับการศึกษาอื่นทั้งประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา/ เทียบเท่าอาจเป็นเพราะกลุ่มปริญญาตรีมีความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกฎหมายเป็นหลักแต่ในกลุ่มอื่นนั้นอาจมีมุมมองถึงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างกำนันผู้ใหญ่บ้านกับประชาชนจึงส่งผลให้มีความเห็นแตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุเทน

แจ้สุวรรณ (2551) ได้ศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลนายาง อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบลนายาง อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิม รุ่งทรานนท์ (2552) ได้ศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านอาชีพแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาที่เห็นด้วยกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจแตกต่างจากกลุ่มอาชีพ เกษตรกรและอาชีพรับจ้างทั่วไป อาจเป็นเพราะกลุ่มอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจมีความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกฎหมายเป็นหลัก และมีความใกล้ชิดกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านน้อยแต่ในกลุ่มอื่นนั้น อาจมีมุมมองถึงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างกำนันผู้ใหญ่บ้านกับประชาชนจึงส่งผลให้มีความเห็นแตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนมีความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิม รุ่งทรานนท์ (2552) ได้ศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านรายได้แตกต่างกันมีความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญของประชาชนซึ่งส่งผลต่อความคิดเห็น ต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยประชาชนที่มีรายได้น้อยอาจคาดหวังต่อการปฏิบัติมากและเมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติงานจริงตามนโยบายของกรมการปกครองจึงอาจเห็นว่ายังไม่เพียงพอต่อความคาดหวังและตอบสนองความต้องการไม่เพียงพอจึงทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกันในกลุ่มรายได้ที่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้วทั้ง 5 ด้าน พบว่า ความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปกครอง เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ ด้านรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพราษฎรด้านงานทะเบียนและอันดับสุดท้าย คือ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น จากผลการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้วในอนาคตได้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

1. ด้านการปกครองควรเน้นให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน เสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้กับราษฎรในหมู่บ้านให้เกิดความรักสามัคคี โดยปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลเอาใจใส่ราษฎรให้เหมาะสมกับเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด

2. ด้านรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎรควรมีการเน้นย้ำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย โดยสอดส่องดูแลไม่ให้ราษฎรในพื้นที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างเด็ดขาด

3. ด้านงานทะเบียนควรมีการให้ความช่วยเหลือ แนะนำให้ความรู้แก่ราษฎรทางด้านงานทะเบียนเพราะงานด้านทะเบียนเป็นงานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับราษฎรตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นต้น

4. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพราษฎรควรมีการให้ความรู้แก่ราษฎรในด้านการพัฒนาอาชีพอย่างสม่ำเสมอ และสนับสนุน ส่งเสริมให้ราษฎรประกอบอาชีพตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถช่วยเหลือพึ่งพาตนเองได้

5. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรมีการให้ความรู้แก่ราษฎรเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนร่วมกันปลูกต้นไม้และรักษาป่าต้นน้ำให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของประชาชนที่ต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในต่างอำเภอ เพื่อนำมาเปรียบเทียบในการศึกษาและการนำไปปฏิบัติต่อไป

2. ควรมีการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

3. ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพในเรื่องบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อื่น ๆ ของจังหวัดสระแก้ว เพื่อได้ทราบความคิดเห็นของประชาชนในมุมมองที่แตกต่างออกไป และเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

บรรณานุกรม

- เกษรศิริ เสมือนโพธิ์. (2552). บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537: กรณีศึกษาอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ขัตติยา ภัทรพรพันธ์. (2551). การศึกษากระบวนการคุณภาพภายในตามมาตรฐานการบริหารองค์การบริการ การพยาบาล และการผดุงครรภ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเอกชน จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- จำรอง เงินดี. (2534). เอกสารคำสอนวิชาจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉลวย พ่วงพลับ. (2548). บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน: ศึกษากรณีอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เฉลิม รุ่งทรานนท์. (2552). ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ณัฐวุฒิ ฤนนอก. (2555). การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษา: อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ดวงเพ็ญ ทุกहित. (2550). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุทัยธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ที่ทำการปกครองอำเภอตาพระยา. (2558). แผนพัฒนาอำเภอตาพระยา พ.ศ. 2558. สระแก้ว: ที่ทำการปกครองอำเภอตาพระยา.

- ทิวากรณ์ ศรีเทียน. (2555). *บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชนารัตน์ เทพโยชิน. (2544). *บทบาทและสมรรถนะของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ ตามความคาดหวังของผู้บริหารระดับสูงขององค์การธุรกิจในจังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม และองค์การ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิศย์ ประจงแต่ง. (2548). *บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- นิทัศน์ ดันจันทร์. (2553). *บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลที่ยกฐานะ มาจากสุขาภิบาลในเขต อำเภอบ้านบึง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี*. การศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2534). *วิธีวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: พิชญาพรินต์ติ้ง.
- ปรีชา สุวังบุตร. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้ ทักษะคิด และการรับรู้ บทบาท กับการให้บริการหลัก ด้านสุขภาพจิต ของเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานสุขภาพจิต ในศูนย์สุขภาพจิตชุมชน เขตสาทรณสุขที่ 6*. วิทยานิพนธ์สาทรณสุขศาสตร์ มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสาทรณสุขศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประกายเพชร ไกรฤกษ์. (2550). *การศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน เกี่ยวกับการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา ตามพระราชบัญญัติสถานศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ประวัติอำเภอตาพระยา*. (2559, 12 มกราคม). เข้าถึงได้จาก www.th.wikipedia.org/wiki/อำเภอตาพระยา

- พระมหาพนมมนคร มีราคา. (2549). *การดำรงสมณเพศของสามเณร โรงเรียนมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพทาย ศิริมุสิกะ. (2547). *การตัดสินใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ต่อการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภัทรลดา บัวระภา. (2550). *ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศของวัยรุ่นระหว่างศึกษา กรณีศึกษา นักศึกษาสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 จังหวัดเลย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ขงยุทธ ชุ่มฤดี. (2551). *บทบาทในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง*. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยุทธกร ศิริสานต์. (2555). *บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการบริหารท้องถิ่นในเขตตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ระเบียบ คำเขียน. (2546). *การปฏิบัติบทบาทหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำโรงพยาบาลพิจิตร*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรจิตร หนองแก. (2541). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารสาธารณสุข, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สงวน คำรศ. (2551). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2543). *การพัฒนาชุมชน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนทร บุญสถิต. (2543). *สถานภาพ บทบาท และปัญหาของสามเณรในสังคมไทย*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุนารี เนาวิสุข. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรร การรับรู้บทบาท กับการปฏิบัติตามบทบาทการให้การปรึกษาเรื่องเอดส์ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชนในเขต 7 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์สาทรณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสาทรณสุขศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- แสงจันทร์ เหล่าสาย. (2553). *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน: ศึกษากรณีอำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาทรณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมโชค สิทธิภานุวงศ์. (2550). *ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาทางสังคม: ศึกษากรณีพื้นที่อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาทรณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุริยะ วิริยะสวัสดิ์. (2554). *บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านท่ามกลางสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงปัจจุบัน*. เข้าถึงได้จาก www.dopa.go.th/dopanew/doc/topiciad91.doc
- สุรัตยา โฮมวงศ์. (2553). *บทบาทหน้าที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุวรรณ มาลี. (2551). *การปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามบทบาทหน้าที่ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2557). *พระราชบัญญัติปกครองท้องถิ่น 2457 และแก้ไขเพิ่มเติม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักทะเบียนอำเภอตาพระยา. (2559). *ประชากรในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว*. สระแก้ว: สำนักทะเบียนอำเภอตาพระยา.
- อุเทน แจ่มสุวรรณ. (2551). *ทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลนาขาม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี*. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาทรณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

อำเภอตาพระยา. (2558). *สำนักทะเบียนอำเภอตาพระยา กุมภาพันธ์ 2559*. สระแก้ว:
ที่ทำการปกครองอำเภอตาพระยา.

Cohen, A. D. (1987). Studying language learning strategies: How do we get the information?
In A. L. Wenden & J. Rubin, *Learner strategies in language learning*, (pp. 31-40).
Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall International.

Mead, C. (1989). *Analog VLSI and neural systems*. New York: Addison Wesley.

Yamane T. (1967). *Statistics an introductory analysis* (3th ed.). New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย
เรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการวิจัยตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการเป็นข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นในโอกาสถัดไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ตอบแบบสอบถามทุกข้อและกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยข้อมูลจากแบบสอบถามนี้ จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับและนำไปใช้ในการวิจัยเท่านั้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ได้ให้ข้อมูลมา ณ โอกาสนี้

คำชี้แจง

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลแบบสอบถามตามการปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความหรือตัวเลขในช่องว่างตรงกับความ เป็นจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

() 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ.....ปี (เต็มปี)

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

() 1. ประถมศึกษา () 2. มัธยมศึกษา

() 3. อนุปริญญา/ เทียบเท่า () 4. ปริญญาตรี/ เทียบเท่า

() 5. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

- () 1. เกษตรกร () 2. รับจ้างทั่วไป
 () 3. ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว () 4. รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ
 () 5. อื่น ๆ ระบุ.....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- () ต่ำกว่า 5,000 บาท () 5,001-10,000 บาท
 () 10,001-15,000 บาท () 15,001-20,000 บาท
 () 20,000 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความหรือตัวเลขในช่องว่างตรงกับ
ความเป็นจริงมากที่สุด

บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	เห็นด้วย มากที่สุด (5)	เห็นด้วย มาก (4)	เห็นด้วย ปานกลาง (3)	เห็นด้วย น้อย (2)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (1)
1. ด้านการปกครอง					
1.1 การประชุมชี้แจงข้อราชการให้ชาวบ้าน ทราบอย่างสม่ำเสมอ					
1.2 การบำรุงรักษาสาธารณสมบัติ ของหมู่บ้าน/ ชุมชน					
1.3 การเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ให้กับราษฎรในหมู่บ้าน					
1.4 การสนับสนุนการเลือกตั้งทุกระดับ ในพื้นที่					
1.5 การส่งเสริมให้ความรู้แก่ราษฎรเกี่ยวกับ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย					
2. ด้านรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร					
2.1 การสอดส่องดูแลไม่ให้ราษฎรในพื้นที่ ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด					

บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	เห็นด้วย มากที่สุด (5)	เห็นด้วย มาก (4)	เห็นด้วย ปานกลาง (3)	เห็นด้วย น้อย (2)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (1)
2.2 การดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย ในงานประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน/ หมู่บ้าน					
2.3 การสอดส่องดูแลจัดเวรยามรักษา ความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน/ ชุมชน					
2.4 การแจ้งเตือนภัยหรือให้ความช่วยเหลือ ราษฎรยามเกิดภัยพิบัติ เช่น อัคคีภัย อุทกภัย ฯลฯ					
2.5 ส่วนร่วมในการจับกุม ปรามปราม ผู้กระทำความผิดกฎหมายในชุมชน/ หมู่บ้าน					
3. ด้านงานทะเบียน					
3.1 การเข้าเวรปฏิบัติหน้าที่ให้บริการราษฎร ทางด้านงานทะเบียนเป็นประจำ					
3.2 การจัดทำสำรวจบัญชีสำมะโนครัว ให้เป็นปัจจุบันเสมอ					
3.3 ทำหน้าที่นายทะเบียนให้แก่ราษฎร ในการแจ้งเกิด แจ้งตาย และย้ายที่อยู่					
3.4 การสำรวจปรับปรุงจัดทำบัญชีสัตว์ พาหนะที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณสมำเสมอ					
3.5 การให้ความช่วยเหลือ แนะนำให้ความรู้ แก่ราษฎรในด้านการเพิ่มชื่อบุคคล ตามกฎหมายสัญชาติ					
4. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพราษฎร					
4.1 การส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชน รวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพ					
4.2 การให้ความรู้แก่ราษฎรในด้านการพัฒนา อาชีพอย่างสมำเสมอ					
4.3 การสนับสนุน ส่งเสริมให้ราษฎร ประกอบอาชีพตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง					

บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	เห็นด้วย มากที่สุด (5)	เห็นด้วย มาก (4)	เห็นด้วย ปานกลาง (3)	เห็นด้วย น้อย (2)	เห็นด้วย น้อยที่สุด (1)
4.4 การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชน/ หมู่บ้าน เสนอปัญหาความต้องการ ในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน/ หมู่บ้าน เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ					
4.5 การสนับสนุน ส่งเสริมสินค้าตามภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ชาวบ้าน เพื่อยกระดับ ความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน					
5. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
5.1 การป้องกันและปราบปรามการลักลอบ ตัดไม้ทำลายป่าในเขตพื้นที่					
5.2 การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ร่วมกันปลูกต้นไม้และรักษาป่าต้นน้ำ					
5.3 การให้ความรู้แก่ราษฎรเกี่ยวกับ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม					
5.4 การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ลดการใช้สารเคมีในการทำการเกษตร เพื่อรักษาแร่ธาตุในดิน					
5.5 การรณรงค์ให้แก่ราษฎรในชุมชน ไม่เผาขยะหรือเผาป่า เพื่อป้องกันปัญหา มลพิษทางอากาศ					

ภาคผนวก ข

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการทำงาน
พื้นที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

ข้อ	ข้อคำถาม	ความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			สรุป		
		1	2	3	รวม	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1. ด้านการปกครอง							
1.	การประชุมชี้แจงข้อราชการให้ชาวบ้านทราบอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2.	การบำรุงรักษาสาธารณสมบัติของหมู่บ้าน/ ชุมชน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3.	การเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้กับราษฎรในหมู่บ้าน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4.	การสนับสนุนการเลือกตั้งทุกระดับในพื้นที่	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5.	การส่งเสริมให้ความรู้แก่ราษฎรเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2. ด้านรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร							
1.	การสอดส่องดูแลไม่ให้ราษฎรในพื้นที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2.	การดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในงานประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน/ หมู่บ้าน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3.	การสอดส่องดูแลจัดเวรยามรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน/ ชุมชน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			สรุป		
		1	2	3	รวม	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.	การแจ้งเตือนภัยหรือให้ความช่วยเหลือราษฎรยามเกิดภัยพิบัติ เช่น อัคคีภัย อุทกภัย ฯลฯ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5.	ส่วนร่วมในการจับกุมปราบปราม ผู้กระทำความผิดกฎหมายในชุมชน/ หมู่บ้าน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3. ด้านงานทะเบียน							
1.	การเข้าเวรปฏิบัติหน้าที่ให้บริการราษฎรทางด้านงานทะเบียนเป็นประจำ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2.	การจัดทำสำรวจบัญชีสำมะโนครัวให้เป็นปัจจุบันเสมอ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3.	ทำหน้าที่นายทะเบียนให้แก่ราษฎรในการแจ้งเกิดแจ้งตาย และย้ายที่อยู่	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4.	การสำรวจปรับปรุงจัดทำบัญชีสัตว์พาหนะที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณสมำเสมอ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5.	การให้ความช่วยเหลือ แนะนำให้ความรู้แก่ราษฎรในด้านการเพิ่มชื่อบุคคลตามกฎหมายสัญชาติ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			สรุป		
		1	2	3	รวม	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพราษฎร							
1.	การส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2.	การให้ความรู้แก่ราษฎรในด้านการพัฒนาอาชีพอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3.	การสนับสนุน ส่งเสริมให้ราษฎรประกอบอาชีพตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4.	การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชน/ หมู่บ้าน เสนอปัญหาความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน/ หมู่บ้านเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5.	การสนับสนุน ส่งเสริมสินค้าตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ชาวบ้าน เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม							
1.	การป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในเขตพื้นที่	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2.	การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนร่วมกันปลูกต้นไม้และรักษาป่าต้นน้ำ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			สรุป		
		1	2	3	รวม	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
3.	การให้ความรู้แก่ราษฎรเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4.	การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนลดการใช้สารเคมีในการทำการเกษตร เพื่อรักษาแร่ธาตุในดิน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5	การณรงค์ให้แก่ราษฎรในชุมชนไม่เผาขยะหรือเผาป่า เพื่อป้องกันปัญหามลพิษทางอากาศ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case processing summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's alpha	N of items
.949	25

Item-total statistics

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
A1 ด้านการปกครอง	82.37	271.757	.684	.947
A2	82.53	268.257	.714	.947
A3	82.47	267.223	.635	.947
A4	82.67	272.161	.583	.948
A5	82.53	269.913	.555	.948
B1 ด้านรักษาความสงบ เรียบร้อย	82.57	265.978	.731	.946
B2	82.93	266.754	.690	.947

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
B3	82.97	268.792	.578	.948
B4	82.50	272.672	.598	.948
B5	82.77	270.806	.609	.948
C1 ด้านงานทะเบียน	82.80	270.372	.626	.948
C2	82.70	269.872	.659	.947
C3	82.53	276.189	.394	.950
C4	82.77	269.289	.634	.947
C5	82.67	271.609	.627	.948
D1 ด้านการพัฒนาและ ส่งเสริมอาชีพราษฎร	82.80	272.441	.708	.947
D2	82.93	267.444	.628	.948
D3	82.83	268.971	.651	.947
D4	82.80	268.097	.630	.947
D5	82.70	267.321	.714	.947
E1 ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	82.53	269.775	.760	.946
E2	82.50	274.052	.456	.950
E3	82.67	268.299	.682	.947
E4	82.87	262.809	.851	.945
E5	82.80	267.407	.695	.947

Scale statistics

Mean	Variance	Std. deviation	N of items
86.13	291.844	17.083	25